

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Polni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV./ŠTEVILKA 6

CELOVEC, DNE 7. FEBRUARJA 1963

CENA 2.- SILINGA

Krščanski nauk in materinski jezik

Ugleden avstrijski tednik »Die Furche« prinaša v svoji številki z dne 24. novembra 1962, na strani »Christ in der Welt« izpod peresa dr. Raimunda Mayerja, članek »Religion und Muttersprache«, ki ga prinašamo v slovenskem prevodu:

»Srečanje krščanskega nauka z materinim jezikom je tako staro kot Cerkev sama. Najtesneje je povezano z Kristusovim naročilom, oznanjati njegov evangelij vsem narodom. To naročilo so mogli apostoli izvršiti samo, če so pridigali božjo blagovest narodom v njihovem jeziku. Apostolska dela nam pripovedujejo o prvih binkošnih, ko so pripadniki različnih narodov slišali božjo besedo v svojem jeziku. V tem binkošnem jezikovnem čudežu in v izročilih darovih jezika iz apostolskega časa ne smemo videti samo potrditve, da so se apostoli poslužili ljudskega jezika kot jezika za oznanjevanje božje besede, temveč tudi božje potrdilo za raznolikost jezikov.

Ko je poleg krščanskega nauka vedno bolj stopal tudi spomin lomljenja kruha v središču bogoslužja prvih kristjanov, se je okoli njega razvila tudi posebna liturgija. Na ta spomin lomljenja kruha se nanašajo tudi besede v prvem pismu na Korinčane: »Moliti hočem z duhom, moliti pa hočem tudi z razumom; Boga hočem slaviti z duhom, hočem ga pa tudi slaviti z razumom. Kajti, če v duhu blagoslovljaš, kako naj potem On, ki zavzema mesto laika, reče k tvojemu blagoslovju amen? Saj ne ve, kaj praviš. Lahko izgovarjaš lepo zahvalno molitev, vendar drugega s tem nisi spodbudil.«

Te besede apostola narodov so v teku zgodovine porabljali za to, da bi avtoritativno upravičili odklon latinskega jezika kot liturgičnega jezika. Ni težko povedati, kaj je bil povod, da je Pavel naslovil te besede na vernike mlade Cerkve mesta Korint, ki je ležala ob zibelki grške kulture in grškega jezika; upoštevati moramo, da je bilo mesto Korint takrat svetovno trgovsko mesto, kjer so se nastanili številni pri-

padniki tujih jezikov in skupno z drugimi tvorili prve skupnosti kristjanov. Pavlu, ki se je priznal k ves svet obsegajočemu pojmovanju Kristusovega nauka, da v krščanstvu ne sme več odločati, ali je kdo Grk ali Rimljan, Skit ali Barbar, svoboden ali hlapec, je šlo v prvi vrsti za to, da nastopi proti narodnemu napuhu Grkov, ki so hoteli priznati samo grški jezik kot jezik nauka in molitve.

Na drugi strani pa takrat še ni bilo ustaljene liturgije, tako da je bilo težišče bogoslužja v nauku in v prostih molitvah.

Če vidimo besede apostola Pavla v luči tega ozadja, vidimo, da niti kakor niso klasični argument za trditev, da je bil Pavel nasprotnik posebnega liturgičnega jezika.

Jezikovni ustroj srednjemorskega prostora je povzročil pozneje jezikovno poenotenje bogoslužja, ki je do srede 5. stoletja tako napredovalo, da so bili glavni liturgični jeziki latinščina, grščina in arabščina. Sveti Avguštín je imenoval te tri jezike svetovne jezike, ker se jih je posluževal za bogoslužje celotni krščanski svet.

Zaverovanost v prednost prej omenjenih treh svetovnih jezikov je segala pozneje tako daleč, da so se branili prevesti liturgijo v ljudske jezike, ali sprejeti kak drug jezik v ljudsko molitev. Leta 784 je spregovorila in ugotovila sinoda v Frankfurtu, da je napačno misliti, da je Boga mogoče slaviti samo v treh jezikih; Bog usliši vsako molitve ne glede na jezik, v katerem je podana, če je le vsebina prava.

Pozneje je nizka izobrazba klera ovirala uporabo maternega jezika pri nauku in molitvi. Padanje izobrazbe je segalo tako daleč, da duhovniki mnogokrat niso znali pridigati in so pridige sploh opustili ali se zadovoljili z branjem kakšne homilije.

Vladna pogajanja brez uspeha

Pogajanja za sestavo nove vlade so še vedno v polnem teku. V torek so jih dvakrat prekinili. Razpravljali so o vprašanih pristojnosti, ne da bi pri tem dosegli kakšen sporazum. Pogajanja so tekla zelo trdo in ostro. V torek zvečer so se zedinili na komite štirih, ki naj bi se sestali v sredo, da bi odločil, če in kdaj se bodo pogajanja nadaljevala. Komiteju pripadata s strani Ljudske stranke kancler dr. Gorbach in predsednik Kluba dr. Hurdas.

Politični opazovalci gledajo precej črno na nadaljni razvoj. Mnogi komentariji izražajo mnenje, da hočejo nekateri razbiti Ljudsko stranko s trdovratnim ne, da bi tako spravili v diskusijo nove parlamentarne volitve. Celoten razvoj je zelo resen.

»Kako dolgo je še časa?« To vprašanje ob neprimerno dolgem zavlačevanju sestavljanja vlade si zdaj ne stavi samo »navadni« državljani — tudi juristi razmišljajo o tem. Uspeh: Ustava ne določa nobenega roka za sestavljanje vlade. Praktično ima samo državni predsednik pravico do odločne besede.

Medtem ko bi se teoretično zvezni kancler dr. Gorbach lahko večno boril za novo vlado, bi edino državni predsednik mogel skrajšati to večnost s temi koraki: On more poveriti sestavo vlade drugi osebnosti, ali pa upostaviti uradno vlado.

Eden najbolj kočljivih trenutnih problemov je izdelava proročuma za leto 1963. Kot znano bo provizorij iztekel s 30. aprilom. K tej točki pravijo juristi:

Provizorična vlada je upravičena in dolž-

na kot definitivna vlada, da predloži narodnemu zboru gospodarski načrt. Če se sedajšnja vlada ne bi mogla zediniti glede tega proračunskega načrta, potem narodni odbor sam ne more postaviti veljavnega proračuna. Kajti ustava jasno zahteva, da mora vlada načrt predložiti narodnemu odboru. — Edini izhod bi bili začasni ukrepi. Vlada more pustiti torej celoten proračun pasti pod mizo, vendar samo do 23. oktobra. Edino ta termin po ustavi more priti-skati na provizorično vlado.

Volitve državnega predsednika

V ministrskem svetu je zvezna vlada pod predsedstvom zveznega kanclerja dr. Gorbacha objavila, da bo 22. februarja 1963 razpisala volitve državnega predsednika. Volitve se bodo vršile 28. aprila 1963.

Predloge je treba vložiti najkasneje do 7. aprila. V času med 15. in 24. marcem morejo volilci dobiti vpogled v volilne sezname. Takoj nato stečejo rokovi za ugovore, prizive in odločitve k volilnemu seznamu; poprave se bodo izvršile v času od 8. do 10. aprila.

Če 28. aprila noben kandidat ne bo dosegel zahtevane absolutne večine veljavnih glasov, bodo volitve ponovili 19. maja 1963.

Volitev državnega predsednika je za vsakogar obvezna. 28. aprila bo okoli 4,9 milijonov Avstrijcev doseglo volilno upravičenost, to je število, ki ga še niso dosegle nobene volitve. Od zadnjih volitev državnega predsednika bo volilo 715.484 Avstrijcev več.

Tej napaki so se še za časa Karla Velikega zoperstavile štiri sinode. Tako je Reimska sinoda (813) za francosko-nemško obmejno območje izrečno predpisala in zahtevala, da morajo duhovniki pridigovati po različnostih jezikov.

Leta 1215 je bil 4. Lateranski koncil, ki je predpisal škofom, da morajo namestiti sposobne moše, ki bodo po različnosti obredov in jezikov obhajali božje službe, delili zakramente in učili vse enako.

Stremljenje po bogoslužju v maternem jeziku ne izvira v nemški reformaciji. Že nekateri redovi (Waldemer, Husiti...) so v stremljenju po novem privzeli tudi liturgijo.

Ko se je sestal trientski koncil, stališče tudi katoliških bogoslovcev ni bilo enotno. Med njimi je bilo mnogo takih, ki so zagovarjali ljudski jezik kot jezik liturgije.

V anglikanski cerkvi je bila odločilne važnosti londonska sinoda leta 1562. V Nemčiji se je Luther prvotno izrekel samo za delno uporabo ljudskega jezika v liturgiji. Šele po dokončnem prelomu s Cerkvijo je postavil na mesto maše »obred

zadnje večerje«, ki naj bi se vršil v celoti v ljudskem jeziku.

Ta koncil je priznal potrebo ljudstva po uporabi materinskega jezika. Nadalje ga je pripustil tudi za razlago nekaterih mašnih tekstov, beril in evangelijev. Vendar naj ostane pri latinskem bogoslužnem jeziku, ker je porok za večje spoštovanje do maše; obhajanje maše v ljudskem jeziku pa bi zaradi mnogih prevodov moglo povzročiti mnogo napak. Zato je koncil odločno odklonil mnenje, da se sveta maša sme obhajati samo v ljudskem jeziku.

Po razvoju tiskarske umetnosti pa se je odprla možnost, da so postali liturgični teksti ljudstvu dostopni po prevodih v njegov jezik, da pa se je Cerkev začela proti nevarnosti napačnih prevodov z im-primatur.

V nemškem prostoru so bili pred vsem benediktinci in založba Herder, ki so si pridobili velike zasluge pri izdajanju mašnih knjig in tako ljudstvu liturgijo šele odkrili in odprli. Od tu je bil samo še majhen korak do liturgičnega gibanja, ki je izšlo iz Klosterneuburga in ki danes omogoča, da molivec med latinsko mašo v nemščini molí njene tekste naprej ali pa da sodeluje ali somoli ljudstvo samo.

Napetost med Washingtonom in Bonnom

Adenauer zagovarja De Gaulle

Napetost med Bonnom in Washingtonom ob dvoumnem zadržanju Zahodne Nemčije pri pogajanjih z Evropsko gospodarsko skupnostjo in ob nemško-francoski prijateljski pogodbi je zelo močno narasla. V Bonnu jo skušajo zmanjšati po diplomatski poti. Istočasno pa se je Adenauer izdal za de Gaullovega zagovornika.

Oznevoljenost Amerike se je obrnila v prvi vrsti proti nemškemu zveznemu kanclerju samemu. Očitajo mu, da se pri pogajanjih v Bruslju ni dovolj močno zavzel za pristop Velike Britanije k EWG, da je igral »dvojno igro«. Na eni strani je pred Angleži varoval videz, na drugi strani pa ni hotel ogroziti pogodbe z de Gaulleom.

Zahodnonemški govornik je pretekle dni ponovno preklical poročilo, ki pravi, da je Adenauer vedel, da bo de Gaulle razbil pogajanja z EWG. Obenem je kot napačno zavrnil vest, da so Združene države zaprosile Adenauerja, naj preloži obisk pri de Gaulleu, ki je pri njem podpisal pogodbo.

Ameriški poslanec v Bonnu Downing, je na lastno prošnjo imel daljši razgovor z Adenauerjem. Takoj potem je odletel v Washington, kjer je o položaju poročal Kennedyju. Prav tako je odletel v Washington državni tajnik bonnskega zunanjega urada, da bi ozdravil ameriško čemernost.

Ne glede na trenutno napetost z Ameriko je Adenauer v posebnem intervjuju z neko ameriško poročevalno agencijo nastopil kot zagovornik de Gaullovega zadržanja. Trdil je, da ljudje pozabljajo, da je Anglija že dvakrat odklonila članstvo v EWG. Zato tudi zdaj ni treba misliti, da se bo svet kar podrl. Treba je čakati in potrpeti, ni treba nad tem dogodkom zagajati takega vršča.

Adenauer je na eni strani dejal, da nemška vlada še nadalje upa na uspešen izid angleških prizadevanj za pristop k EWG, na drugi strani pa je zatrdil, da pristop Anglije k EWG ne sme porušiti ustroja rimske pogodbe. (S to zadnjo argumentacijo je de Gaulle preprečil pristop Anglije).

Adenauer je zatrdil tudi, da so bili Amerikanci že od vsega začetka obveščeni o bližnjem nemško-francoskem sodelovanju. On sam je o tem preteklo poletje govoril amerišnemu zunanjemu ministru Rusku. Drugače pa je de Gaulle — kakor

tudi on — močno o tem prepričan, da je sodelovanje med Evropo in Združenimi državami življenjske važnosti.

Erhard govori o deljenosti nemškega kabineta

Medtem so prišla nasprotja v nemškem kabinetu z vso silo v javnost. Gospodarskega ministru Erhardu doslej ni uspelo spreobrniti državnega tajnika Müller-Armacka od namena, da bi odstopil. Müller-Armack je zaprosil za odstop z utemeljitvijo, da po podprtih pogajanjih z EWG ne more več soglašati s politično bonnske vlade. Državni tajnik velja kakor Erhard za zagovornika angleške linije.

Erhard sam je prvič pokazal difference z Adenauerjem. Veljal je za izvrstnega gospodarskega strokovnjaka, vendar za »brezbarvnega politika«. »Pripravljen bi bil slediti klicu kot kancler, če to sklene moja stranka in Bundestag,« je rekel. (Erhard bi naj za Adenauerjem prevzel njegovo mesto.)

Vendar je minister pripomnil, da njegovo kanclerstvo nima nobenega opravka z njegovo osebo. »Gre za stvarna vprašanja nemške politike, in jaz bom postal zelo jase, kadar bom zastopal svoje stališče.« To je tudi vzrok, zakaj je odklonil prijateljsko ponudbo, naj odstopi. Na prvem mestu stoji politična odgovornost.

Začetkom tega tedna pa je v London prisel španski industrijski minister Lopez Bravo, da bi dobil tehnične pomoči za svojo deželo. Minister pa bo razpravljal tudi o polomiji ob pogajanjih z EWG. (Tudi Španija želi biti sprejeta v Evropsko gospodarsko skupnost.) Obisk španskega industrijskega ministra v Londonu spremlja jo jasni znaki, da hoče Francija poglobiti prijateljske odnose s Španijo.

»KLUB MLADJE«

vabi vse zainteresirane na diskusijski večer

»V ogledalu dveh generacij«

v sredo, dne 13. februarja, ob 19.30 uri, v hotelu »Goldener Brunnen«, Lidmanskyygasse, Celovec.

Politični teden

TITO V SPORU S PEKINGOM

Nedavni komunistični kongres v Vzhodnem Berlinu ni prinesel nobenih novih senzacij v sporu med Moskvo in Pekingom. Vendar se je jasno pokazalo, da Kitajci v svoji skreganosti s Sovjetsko zvezo ne stojijo sami, temveč da imajo na svoji strani vrsto azijskih komunističnih strank. Iz pozdravnih nagovorov v Vzhodnem Berlinu je bilo mogoče razbrati, da so pred vsem komunisti Severne Koreje, Thailanda, Birme in Indonezije v vrstah Pekinga. Značilno je bilo tudi, da v Vzhodnem Berlinu »zaradi pomanjkanja časa« komunistične delegacije iz Severne Koreje niso pustili niti do besede.

Kitajska je začela z novim propagandističnim bojem. Radio Peking je v svoji oddaji v ruskem jeziku pozval ruske slušatelje, naj naročijo iz Pekinga brošuro, v kateri so podani merodajni članki s kitajskim stališčem. Ta brošura bo izšla kmalu tudi v angleščini, španščini, japonsščini, arabščini, esperantu in še drugih jezikih. Četudi Sovjetska zveza brošure ne bo pustila uvažati, ni podcenjevati propagandističnega učinka po vsem svetu.

Zdi se tudi, da se je jugoslovanski predsednik Tito v sovjetsko kitajskem sporu porinil čisto v ospredje. Tako je pred kratkim imenoval politiko »kitajskih vojnih hujskačev« nesocialistično in »podobno oni Džingis-Kana«. Kar imenujejo Kitajci marksizem-leninizem, je »največja žalitev za naša velika učitelja Marxa in Lenina.« — Kitajski voditelji sami pa so menda izjavili, da bi v primeru atomske vojske od 700 milijonov ostalo še vedno 300 milijonov Kitajcev pri življenju, od prebivalstva ostalega sveta pa samo delček. To pomeni »ogromno nevarnost za svetovni mir«.

GAITSKELLOVO NASLEDNIŠTVO

Smrt Hughga Gaitskella, voditelja britanske »Labour Party«, je postavila stranko pred resne probleme. Gaitskellu je namreč vedno uspelo, držati skupaj vsa strankarska krila, ki so silila narazen — čeravno včasih z velikimi težavami. To se mu je zdelo prav zdaj tembolj potrebno, ko bodo najkasneje leta 1964, mogoče pa že jeseni tega leta — parlamentarne volitve, od katerih pričakuje prav »Labour Party« — upravičeno — uspehov. Če bo stranki ohranjena enota in s tem njena udarna sila za volitve, zavisli tudi od voditeljev skrajno desnega krila, Browna, ter skrajno levega, Wilsona: če se bosta znala spoprijeti in se zedinili na kandidata za strankarsko vodstvo, ki bo prišel za vse enako vpoštev.

KUBA ZOPET POZORIŠČE

Wayne Morse, predsednik pododbora senata Združenih držav za latinskoameriška vprašanja, je te dni zahteval od ameriškega zunanjepolitičnega ministrstva sporočila glede sovjetskih prizadevanj na Kubi. Povod k temu so bile vesti, ki so govorile, da Sovjeti še vedno pridno delajo na tem, da zgradijo na Kubi vse mogoče obrambne naprave. Še vedno pošiljajo velike zaloge orožja in vojnega materiala na otok. Znano je tudi, da je še vedno 16.000 sovjetskih vojakov na Kubi in da kubanske enote razpolagajo z raznovrstnim modernim raketnim orožjem iz Sovjetske zveze. Ameriško zunanje ministrstvo pa opozarja na to, da gre za obrambne ukrepe, proti katerim ni moč česar podvzeti.

Tudi iz drugih virov je Kuba vnovič privlekla vso pozornost nase: Uporniki so napadli kubansko milico, postrelili vrsto vojakov in odpeljali ujetnike s seboj v hribe. Očitno se podtalno gibanje na otoku čuti dovolj močno, da si upa javno napadati.

STRATEGIJA POLARIS

Ze smo poročali, da je Hruščev med kubansko krizo zahteval v zameno, da umakne sovjetske rakete z otoka, predajo ameriških raketnih oporišč v Turčiji. Takrat je Kennedy rekel ne. Zdaj pa se zdi — brez pristanka iz Moskve —, da je res odbila ura raketam ZDA v Turčiji, pa tudi v Italiji. In to pod vidikom splošne preobrazbe oboroževanja, ki se je zdaj osredotočila na rakete Polaris, ki jih bodo izstreljevale podmornice. V Turčiji in Italiji so Amerikanci namestili doslej rakete Jupiter, ki pa jih bodo zdaj odstranili. Tako bodo dosegli večjo gibčnost vojskovanja, kajti podmornice se morejo pojaviti zdaj tu zdaj tam in jih je veliko težje uničiti, kot odstrelne rampe na celini. Italija in Turčija pa se

oosta tako ognili coni sovjetskega atomnega nasprotnega udarca, ker ne bosta več imeli atomskih raket, ki bi jih bilo treba uničiti.

ČUAN — NASLEDNIK MAOSA?

Wu Hsiu Čuan, zaupnik Mao Tse-tunga in Ču En-laja, je znan v jugoslovanskem glavnem mestu kakor tudi v Moskvi. Njemu so redno poverjena najbolj kočljiva poslanstva v drugih državah, kar da sklepati, da se ne boje zanj, da bi ga meščanska vabljenost zahodnega sveta prebarvala ali ga odtajala. Med vodilnimi tovariši slovi že dolgo kot stoddostni tajni tip; tovariš, ki je koristno stati z njim na dobrem. Za njegovo naklonjenostjo ne stremijo samo stalinisti, odkar se je kot odposlanec Pekinga udeležil vseh komunističnih kongresov vzhodnega bloka, v Budapešti, v Rimu in v Vzhodnem Berlinu. Tudi takozvanim »protistalinistom« ni dobro, kadar vidijo sedeti Wuja z njegovima delegacijskima spremljevalcema negibnega v parketu, ko po slušalkah poslušajo prevod zapri-seganja zvestobe Hruščevu.

V dobi Stalina je kitajski funkcionar deset let študiral v Moskvi vojaške znanosti in politiko. Hitro si je pridobil glas strokovnjaka v sovjetskih vprašanjih in je tudi vedno posredovaje vposegel tam, kjer je iz tekmovalnosti prišlo do napetosti med Maom in Stalinom. Leta 1953 je imel častno stražo ob krsti Stalina in odslej je postalo pekingško zunanje ministrstvo nje-

gov neomejen delokrog. Dvakrat je bil eno leto poslanec v Beogradu. Vedno ob težavnih trenutkih, ko si je Hruščev prizadeval, da bi prebil led med Titom in Moskvo. Leta 1955 je doživel obisk Bulganina in Hruščeva v Jugoslaviji in pri tem zbral svoje prve izkušnje pri občevarju s sovjetskimi »revizionisti«.

Zahod ga je prvič doživel leta 1950. Pred Varnostnim svetom v New Yorku je v svojem štiri ure trajajočem govoru napadal Formoso in Združene države. Wu je mojster bleščeče retorike. Pred Združenimi državami mu ni koristila. Rdeča Kitajska še danes ni članica svetovne organizacije.

Wu Hsiu Čuan je potem zbiral svoje skušnje s komunističnimi državami. Podžigal je Endvera Hodšo v Albaniji; povezal se je s komunisti severne Koreje in severnega Vietnama; potoval je v Pariz, da bi zastopal pekingško linijo pred francoskimi komunisti; prevzemal je najbolj zapletena poslanstva v državah vzhodnega bloka, ki se vedno bolj odmikajo stalinistični smeri. Njegov spomin poznajo tako, kot se bojijo njegove ironije in občudujejo njegovo gibčnost. Brez dvoma gradi Peking v Wu Hsiu Čuanu namenoma naslednika za najvišje pozicije. Že zdaj odloča njegov nasvet daleč preko zunanjepolitičnega zadržanja Rdeče Kitajske. Mao Tse-tungu, ki ne prestopi več koraka preko meje kakor Stalin, služi za povezavo z zunanjim svetom. Njegove interpretacije vplivajo na sedanje odločitve diktatorja Rdečih Kitajcev. Nekateri mislijo, da bo Wu Hsiu Čuan nekoga dne sam dal zadnje navodilo za osvojitve sveta v duhu učitelja Stalina.

... in pri nas v Avstriji

AVSTRIJSKO STALIŠČE K EWG

Prvič po zlomu pogajanj med Veliko Britanijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo so avstrijski ministri zavzeli k novemu položaju svoja stališča. Trgovinski minister dr. Bock je predlagal, da bi se avstrijska vlada takoj predstavila v Bruslju. Dr. Kreisky pa svari pred prenapetim dejanjem. Avstrija mora čakati vsaj tako dolgo, da se bo položaj vsaj v nekoliko razčistil. Ti stališči sta zastopala ministra pred kratkim v oddaji avstrijskega radia. Minister Bock je dejal: »Sem mnenja, da odločitev v vprašanju Velika Britanija—EWG še ni dokončno padla. Vendar mi ne moremo tako dolgo čakati, da bodo rešili vse svetovnopolitične probleme.«

Po mnenju dr. Bocka naj Avstrija predlaga EWG rešitev, ki odgovarja trgovskopolitičnim potrebam, ne da bi s tem porušila ustroj EWG. Ko so se pogajanja med Veliko Britanijo, Dansko in Norveško ter EWG končala, mora Avstrija sama nadaljevati pot do Bruslja, kakor sta to storili tudi Velika Britanija in Danska.

Zunanji minister dr. Kreisky se je odločno obrnil zoper trditve, ki pravijo, da je zdaj čas velikih razočaranj. »Mislim, da doživljamo resno krizo v vprašanju evropske integracije; na drugi strani pa je upati, da bodo novi poizkusi našli boljši zaključek.«

Nato je dr. Kreisky opozoril na to, da je Avstrija že uročila prošnjo pri EWG, vendar do danes še ni bila povabljena na razgovor. »Razvoj v Bruslju je privedel pet držav EWG do nasprotja k Franciji. Zato moramo delati posebno previdno, da ne ozlovoljimo ne enega in ne drugega,« je dejal dr. Kreisky.

Opozoril je na nasprotja med Anglijo in Ameriko s Francijo. »Na ta nasprotja se moramo ozirati; v prehitrem dejanju ne smemo ustvariti položaja, ki bi bil še

slabši od trenutnega«. Prišlo bi do nespo-razumov, ki bi jih bilo težko odstraniti; zato je treba prej preudariti in premisliti in se potem odločiti k jasnemu dejanju.«

KMETJE SO SE ODDAHNILI

Narodni zbor je enoglasno sklenil zakonite pridržke za »tehnično« kmečko sosedno pomoč.

Odslej more vsak kmet priskočiti sosedu s traktorjem ali z drugimi stroji na pomoč, ne da bi kršil obrtni red. Predsednik Kmečke zveze poslanec Wallner je k temu pripomnil: »Zdaj se je postavodajalec prilagodil revolucionarni motorizaciji v kmetijstvu.«

Govornik kmetijstva poslanec Kulhanek je opozoril na to, da je s tem obrt omejena. Ne smemo pozabiti na potrebe obrtnega cestnega tovornega prometa — pred vsem z ozirom na asociacijo z EWG. Imenoma je poslanec Kulhanek navedel še: uvedbo strožjega dokaza zmoglosti; statistično cestnega prometa in še drugi.

KARDINAL GRAJA POLITIKE

Kardinal dr. König je zavzel pred kratkim stališče k sestavljanju vlade — in pri tem grajal politike, ki se jim nikamor ne mudi. Mogoče kakšnega Avstrijca ne moti že mesece trajajoče brezuspešno sestavljanje vlade, je menil kardinal ter svaril: »Če bi bilo mladini vseeno, ako v naši državi sploh kdo vlada, potem bi ji ne bilo mogoče dati zavesti, da naj zastavi za to državo svoje življenje.«

Kardinal se je bavil z vprašanjem dolžnosti oficirja in pri tem opomnil na to, da mora biti zadržanje oficirja zvezne vojske drugačno kot »zadržanje preteklosti«. Čast oficirja ne sme biti kakor prej »izključna« lastnost, vendar je več značilnih znakov zanj: zmoglost, poštenost, zanesljivost, zupanje, zmernost in treznost.

Neka tovarna v Texasu je izdelala posebno »obleko za sprehode« v vesolje. Naprava, ki tehta 72 kilogramov, omogoča astronautom tri- do štiriurno bivanje v vesolju izven vesoljskega vozila. Giba se z majhnim motorjem na šobe, ki služi tudi za ohranitev ravnovesja. Prvi poizkusi v breztežnem prostoru so uspešno potekli.

SLOVENC

doma in po svetu

Tržaški ak demiki prosvetnemu ministru

Italijanski prosvetni minister Gui se je v Trstu udeležil uradne otvoritve letošnjega akademskega leta na tamkajšnji univerzi. Ob tej priliki so predstavniki slovenske akademske liste »Adria« izročili prosvetnemu ministru spomenico, v kateri poudarjajo bistvene zahteve in potrebe slovenskih študentov tržaške univerze. Zlasti je v spomenici ponovno izražena nujnost ustanovitve posebne stolice za slovenski jezik in slovstvo, ki naj prispeva še posebej k usposabljanju za učne moči na slovenskih šolah.

Bogata žetev književnosti v Sloveniji

Društvo slovenskih književnikov Slovenije je podalo obračun svojega dela v preteklem letu. Njegovim člani so objavili 4 pesniške zbirke, 21 proznih del, 6 dramskih besedil, zbirko pesmi za mladino, 9 mladinskih proznih del, eno televizijsko dramo, 6 radijskih iger, 2 scenarija in 8 zbirk esejev, kritik in razprav. Sedemnajst del naših pisateljev je bilo prevedenih v tuje jezike.

Člani društva slovenskih književnikov so imeli lani okrog 150 predavanj, pripravili so 148 literarnih večerov, posebno plodno je bilo tudi delo komisije za stike s tujino. Nerešeno pa je še vedno stanovanjsko vprašanje nekaterih članov Društva slovenskih književnikov, med njimi so tudi taki, ki čakajo na stanovanje že vsa leta po osvoboditvi.

Nova predsednica društva je Mira Mihelič, podpredsednik Tone Seliskar, tajnik Dušan Moravec in gospodar Venceslav Winkler.

Pismo iz Avstralije

Rad bi vam napisal nekaj novic iz našega toplega Melbourn. Lahko se z marsičem pohvalimo, ker je med nami nekaj res požrtvovalnih rojakov, ki z patrom Bazilijem dosežejo lepe uspehe. Eden med največjimi je naša slovenska šola, katera že drugo leto uspešno deluje. Sedaj se je že razvila v dva razreda, v Melbournu in St. Albansu. Glavna zasluga gre seveda požrtvovalni učiteljici Anici Srnc, ki šolo tako uspešno vodi. Poleg osnovnega učenja materinega jezika se mali učenci učijo tudi deklamacije, pesmice in še celo igrice. Že pred meseci so nas presenetili z lepo igrico »Mačha in pastorka«. Imajo glavno mesto na odrskih predstavah kot Miklavževanje, proslava škofa A. M. Slomška, materinski dan itd. Še celo na gostovanju grejo v okoliške kraje Melbourn. Tako so v času sv. Miklavža gostovali v Geelongu, kjer so imeli ponovitev igrice »Mačha in Pastorka«. Po igrici jih je Miklavž zaslužno obdaroval. O igrici naj bi omenil to, da je bila napisana, da bi jo odrasli igrali mlajšim, pa se je pri nas zgodilo obratno. Že igrica sama je tako lepa in poučna, da je gledalcem tu in tam zastal dih. Pa ter Bernard Ambrožič so ob tej priliki zapisali: Vseh pet dejanj so podali tako ljubko, da je bilo treba videti in slišati, z besedami se ne da oceniti. In to tudi drži. O tem bi moral kdo drugi kaj več in lepše pisati, kot je meni uspelo v tem skromnem pismu. Takšnih prireditev smo melbournčani veseli in upamo, da nas bodo ljubki igralci še večkrat presenetili s podobnimi programi.

Večkrat se pa naši melbournski Slovenci lepo predstavijo tudi pred avstralsko javnostjo. Seveda gre pri teh ponovna zasluga in hvala patru Baziliju. Ako bi hotel naštevati vse, potem bi moral napisati kaj več kot samo pismo. V novembru smo imeli, kot vsako leto Evharistični kongres, katerega se po starem običaju udeležijo skoraj vse narodnosti. Tudi Slovenci smo častno zastopani. To dokazuje tukajšnje dnevno časopisje in televizija, ki nas v prvi vrsti vedno predstavlja kot vzorni narod s slikovitimi narodnimi nošami. Takšnih pohval smo bili deležni dostikrat, na Moomba paradu, na Melbourne Royal show, International show, Easter show itd.

Ko Vam to pišem, se pri nas obhajajo božični prazniki. Okolje je mnogo drugače od domačega, družiti nas pa stari božični običaj, katerega še nismo pozabili. V Padua Hall — Baragovem domu — smo imeli na prostem polnočnico. Jaslice, lepo božično petje, pritrkavanje zvonov z lepo pridigo nas združili z vsem domačim, da človek skoraj pozabi, da je na petem kontinentu. Škoda je v tem, da imamo samo enega našega duhovnika (patra Bazilija), ki pa ima v oskrbi kar tri obsežne države, zato nas je takoj po polnočnici zapustil ter odletel v 500 milj daleč v Adelaide, kjer so ga tudi čakali rojaki. Zato pa imamo melbournčani samo vsakih štirinajst dni slovensko mašo, kar pa je vse preredko, saj nas je skoraj 5000 samo v mestu Melbournu.

Ob priliki praznikov smo Melbournčani skupno zavzeli uro čestitk preko radia Celovec, pod imenom »Melbourne pozdravlja«. Sicer smo se že večkrat oglašili posamezno ter tako pozdravljali domače in jim želeli blagoslovljene božične praznike, toda tokrat smo skupno sestavili kar vso oddajo. Verjetno se bomo oglašili še številneje za velike nočne praznike.

M. C., Melbourne

Kratke kulturne vesti

● HELSINKI

V okviru kulturne izmenjave med Jugoslavijo in Finsko je v zadnjih letih izšlo več jugoslovanskih knjižnih del na Finskem in več finskih v Jugoslaviji. Finci so prevedli Andričev »Na Drini most« in »Gospodičino« ter »Travniško kroniko«, sklenjena pa je pogodba tudi za Čosičev roman »Daleč je sonce«.

● PULA

Ljudski odbor mesta Pule bo v kratkem razpravljal o predlogu za ustanovitev nagrad mesta Pule, katere naj bi podeljevali vsako leto 2. maja, na dan osvoboditve mesta, za najboljše dosežke v kulturnem in prosvetnem delu. Načrt za ustanovitev nagrad še ni dokončno oblikovan. Zaenkrat obsega nagrade za najboljše igralska kdaritev v puljskem gledališču, za največji uspeh v amaterskih kulturnoprosvetnih društvih, za najboljše arhitektonsko oziroma urbanistično zamisel ter za najboljši novinarski prispevek v lokalnem tisku ali radiu.

● RIM

Posebna komisija filmskih proizvajalcev in kritikov si je ogledala vsa zadnja pomembnejša italijanska filmska dela — Antonionijev »Mrk«, De Sicove »Zaprte v Altoni«, Rosijev film o Salvatorju Giugliano, Zurlinijev »Družinsko kroniko«, Damianijev »Arthurjev otok« in Loyev »štiri nepeljske dni« — ter izbrala s sedemnajstimi glasovi proti dvema prav poslednjega. Tako bo Loyev film uradno zastopal italijansko kinematografijo v boju za najboljši tuji film, ki bo v ZDA prejel Oscarja. V Zahodni Nemčiji medtem Loyev film vztrajno napadajo, čes da je izrazito protinemški in da škodi odnosom med državami, člani Atlantskega pakta.

● RIM

Italijanske oblasti so prepovedale izdajo kataloga za razstavo risb in slik ekspresionista Georga Grosza, čes da so reprodukcije umetnikovih del nemoralne. Razstava sama ni bila prepovedana.

● CATANIA

V Cataniji se bo začela nova operna sezona 15. februarja s premiero opere »Rasputinova smrt« Nicolasa Nabokova. Glavno vlogo so zaupali znanemu basistu Rafelu Ariéju. Poleg klasičnih in modernih oper so predvideli v novi sezoni tudi baletni večer: nastopil bo baletni ansambel državne Opere iz Bukarešte s Čajkovskega »Labodjim jezerom«.

● STOCKHOLM

Najboljši filmski in eden najboljših gledaliških režiserjev na švedskem Igmara Bergmana je bil pred dnevi imenovan za direktorja Kraljevega dramskega gledališča v Stockholmu.

M. van der Meersch: 21

Delo sem dobil!

»Ribiči« — iz življenja katoliške delavske mladine

»Ti mi pa res že greš na živce,« je rekel. »Še preveč lepo ravnamo s teboj. Nikoli nisi zadovoljen. Sicer pa je vse to brez pomena. Kmalu bo samo ena organizacija.«

Zdaj sem hotel stvar sam uravnati. Stopil sem k tajniku naše zveze po pristopnice. Vsem, ki so sprva podpisali našo pristopnico, potem pa prejeli knjižico od C. G. T., sem kar rekel, da je to pomota, ter jim dal podpisati novo pristopnico. Hudo pa je bilo, ker jih je že precej vplačalo vpisnino in prvo članarino, vsega skupaj 8 frankov. Dosti sem si moral prizadevati, preden so teh 8 frankov zrtvovali. Nekateri pa se niso dali. Vsekakor sem tako spet zajel kakih šestdeset ljudi.

Poslej sem nove članke kar po svoje nabiral. Za Dubosovo pisarno se sploh nisem več zmenil. S svojimi pristopnicami sem hodil po tovarni in ogovarjal neorganizirane delavce:

»Povej mi no, prijatelj, ali si že član?«

»Nisem.«

»Pa se tu-le vpiši.«

Večina je bila »neodvisnih«, to se pravi takih, ki so izstopili. Ti so mi odgovarjali:

»Se ne bom, nikar se ne trudi. Mi preje drago. Denar je proč vržen. Sicer pa od vseh teh strokovnih zvez človek nima nobene haske.«

»Pač, pač, prijatelj. Motiš se. Danes člo-

Slikar Maksim Gaspari — jubilent

Pred osemdesetimi leti (26. januarja 1883) se je rodil v Selčku nad Cerknico. Oče je bil Furlan, mati pa Notranjka. Po prvem je bodoči slikar podedoval izredno vitalnost, po nežni materi pa umetniški dar. Po prezgodnji materini smrti je moral otrok zdoma, k teti. Žlahta je sklenila: trgovec naj bo — in je fanta poslala v Kamnik. Tedaj pa je že začel risati in usoda mu je pripeljala na pot kasnejšega mentorja, mecena in prijatelja živinozdravnika Sadnikarja. Tako je Gaspari prišel v risarsko šolo v Ljubljano, kasneje na Dunaj, v Monakovo itd. Nato je postal slovenski slikar, tovariševal je s Cankarjem, Župančičem, Smrekarjem, Peruzijem in drugimi možmi naše moderne.

Gasparijev slikarski rod se je imenoval Vesna. To ime ni bilo slučajno izbrano. Na Dunaju je tedaj izhajala revija z naslovom VER SACRUM (Sveta pomlad), ki je bila glasilo mladega umetniškega rodu tako imenovanih secesionistov. Pomlad v umetnosti je pomenila slovo zastaremu realizmu ter iskanje novih izraznih likovnih možnosti. Ni pa se prebudila v tem času samo umetnost. Obenem je prebujena nacionalna zavest pokazala slikarjem tudi novo umetniško snov. To so bili motivi iz narodopisnega sveta, katerih so se z vso ljubeznijo oklenili mnogi umetniki. Prvenci Oskarja Kokoschke se ne razlikujejo mnogo od tistih, ki jih je v mladi vnmii izoblikoval Vesnan Maksim Gaspari. Kokoschka je ubral kasneje drugo pot, Gaspari pa je ostal zvest tej temi in se je v njej absolutno udomačil.

Tako nekako se je izoblikoval mojster Gaspari, ki je po desetletjih trdega dela in razvoja postal pravzaprav že legendaren. Neznano kmečko dekletu mu pošilja cvetice, ameriški rojčaki ga prosijo za slike, s spoštovanjem ga obiskujejo poznavalci umetnosti. Toda to še ni kdo ve kaj. Gaspari je namreč danes last vsega slovenskega ljudstva. V zadnji slovensko vas in hišo so ob neštetihih prilikah priromale razglednice, na katerih je naš slikar upodobil prizore iz kmečkega življenja, ki je bilo tako blizu našim ljudem.

Kmečko življenje je naš slikar zajel s praznične strani. Rad upodablja prizore, ki niso vsakdanji, kot n. pr. ohcet, prihod muzikantov, ofreht itd. Slikar stoji vedno tik ob oknu svojega slikarskega sveta in z ljubeznivo prizanesljivostjo spremlja početje svojih junakov: fanta, ki plaho razlaga dekletu ljubezen, grbavčka — bogatina, ki se ponuja zreli lepotici, deda, ki varuje žbebe in otroke, muzikante, ki gazijo visok sneg in spotoma igrajo, desetega brata in desetnico pri modrem razgovoru. Slikar ima rad svoje ljudi, se smeje z njimi in žaluje, če je treba. In kar je najlepše v Gasparijevi umetnosti: svoje junake postavlja v krajino, ki jo je spoznal in vzljubil v mladosti — v prelepo Menišijo. To so hribi z dolgimi hrepenci bregovi, z vasicami, skritimi med drevjem, in visokimi senožetmi. Nad vsem tem pa jasno pomladansko ali poletno nebo z lahкими oblaki ali pa otožna sivina zimskega časa.

Gasparijeva umetnost je polna poezije in fantazije. Toda za temi čustvenimi prviniami se redno skriva temeljit študij po naravnih predmetih. Skoraj vse njegove figure so modeli, če ne v celoti, pa vsaj v nadrobnostih. Kopice študij v njegovem ateljeju so priče za to trditev. Odtod tudi svežina in resničnost njegovih podob. Gasparijev slikarski slog je realističen, to je jezik, ki je razumljiv vsem. Zato ni čudno, da je njegova umetnost tako popularna v najbolj plemenitem smislu te besede.

Gasparijev humor, njegova dobrodušnost in ljubezen do vsega, kar živi na našem prelepem svetu, so pripeljali mojstra tudi na polje otroške ilustracije. Ne bom našteval na tem mestu knjig, ki jih je opremila njegova roka. Koliko lepote, fantazije in resničnega zadovoljstva so dale te ilustracije našim najmlajšim, pa tudi starejšim in starim.

Ob visokem življenjskem jubileju želimo še vedno delavnemu mojstru vse najlepše in najboljše!

Stane Mikuž

V PREMISLEK PRED ANTIGONO

»KDOR ISČE S CELIM SRCEM, S CELO MREŽO SVOJIH ŽIL, KDOR SE Z ODPRTIMI ROKAMI VRŽE V SVET, TEMU ZANESLJIVO NA HRBET PADE BIČ, KDOR PA JE ZA LEPO NA SPLOH, ZA PRAV NA SPLOH, KOMUR TOREJ NI ZA NIČ, TA ZANESLJIVO PREJME SVOJ CEKIN!«
DOMINIK SMOLE, ANTIGONA

vek ne sme biti sam za se. Delavci se moramo strniti. Saj imamo vsi enake interese.«

Drugi se je obotavljali:

»Pravijo, da bo vaša zveza morala izginiti in da ostane samo še C. G. T.«

»Ne drži. Francija je svobodna dežela.«

»In pa, če bi že moralo biti, bi bil rajši v C. G. T. Močnejša je; vse ima v rokah.«

»Ampak zaradi tega še ne smemo pustiti, da bi ti ljudje počenjali, kar bi hoteli. Ali misliš, da nam revolucije kaj močno koristijo?«

»Seveda ne!« je moj možak odkrito priznal. Saj je bil vsega že do grla sit.

»Vodstva nam je treba. Ali težko, da bi bili srečnejši, ko bi nam delegati ukazovali.«

To je bilo kajpak vsem jasno. Dobro so občutili, da so se izmenjali samo gospodje, da pa dobička od tega nikjer še ni bilo.

»In še nekaj. Socialistom in komunistom je le za osebno plačo. Mi pa se potegujemo za družino, za otroke, za večji družinski zaslužek, za mater doma. Ali mar misliš, da je delavčeva sreča v tem, če v kasarnah stanuje, ženo v tovarno pošilja in otroke v kantine spravlja?«

Take besede so marsikateriga delavca globoko zajele. Tako sem pridobival svoje člane. Bojazljivci so mi seveda rekli:

»Saj sem z vami, ali prosim te, ne pravi tega drugim!«

Tudi Dubosc, Janssen in tovarišija so obdelovali ljudi. Tudi njihovi dokazi so bili tehtni: kar po štirje so se spravili na svojo žrtve.

»Vpiši se! Moraš! Saj veš, da je zdaj le še ena sama strokovna zveza; pri ministr-

stvu upoštevajo samo še C.G.T... Celo tajniki delodajalskih zvez poznajo le še C.G.T. in se le z njo pogajajo. Če greš k rumenim, si strahopetec! Kdo pa se poteguje za tebe, prav zdaj? Kdo je organiziral zasledbo tovarne? Kdo se je dvignil za delavca? C.G.T. Ta dela zate, skrbi žate, torej se moraš vpisati!«

»In pa še,« je dostavil Janssen, »tistim, ki se ne vpišejo, zrahljamo kosti.«

Marsikdo je klecnil in se vpisal iz strahu, da bi vsaj med stavko imel miš. Vendar se mi je posrečilo dobiti še lepo število članov. Zato pa so ti člani bili bolj poštene in odkriti, ker je bilo treba dosti poguma, da so rekli svoj »da«. C.G.T. pa je začela nekohko nazadovati.

Malenkosten dogodek je moje delovanje močno podprl. Nekaj stavkarjev je šlo na pločnik pred glavnimi vrati in mimoidočim molilo nabiralno puščico. Nekoč so videli prihajati duhovnika. V šali sta mu dva stopila naproti in mu pomolila puščico:

»Za stavkujoče pri Grouan-Vassortu, gospod župnik!«

Duhovnik je vzel svojo denarnico in potisnil skozi špranjo v puščico pet frankov. Duhovnik s svojim darom gotovo ni mislil nič drugega kakor malo pripomoči, da bi se stiska olajšala. V tovarni pa so osem dni govorili o tem. Moji vpliv se je tako na vso moč dvignil.

Vsega mojega delovanja so se kolovodje nazadnje le naveličali. Na samem so mi odkrito grozili:

„DIE FURCHE“

vom 26. Jänner 1963 unter dem Titel »Religion und Muttersprache«:

Sehr geehrte Redaktion!

Zu Ihrem Artikel »Religion und Muttersprache« in der »Furche« (Nr. 47/1962) möchte ich Ihnen gerne aus der Praxis ergänzend folgendes mitteilen: Wie der Schreiber betont, ist es eine Selbstverständlichkeit, daß religiöse Übungen und Gebräuche und so auch der Religionsunterricht sich der Muttersprache des Kindes bedienen müssen. Als im Jahre 1959 das neue Schulgesetz für Südkärnten vorbereitet wurde, konnte sich auch das Ordinariat von Gurk dazu äußern. Für Kinder, die nur zum Deutschunterricht angemeldet sind, sollte der Religionsunterricht lediglich in deutscher Sprache sein. Nur wissen wir sehr wohl, und viele Seelsorger aus dem gemischtsprachigen Gebiet können das bestätigen, daß sehr viele slowenische Kinder nicht zum Slowenischunterricht angemeldet werden, weil dies die Eltern aus politischen, wirtschaftlichen oder anderen Gründen ablehnen müssen. 4500 Eltern haben mit ihrer Unterschrift bekräftigt, daß sie trotzdem den Religionsunterricht in der Muttersprache, das heißt in der Sprache wünschen, in der das Kind zu Hause betet. Eingaben beim Ordinariat haben die Lage nicht ändern können und blieben ohne schriftliche Antwort. Eine durch Jahrhunderte geübte Praxis des muttersprachlichen Religionsunterrichtes wurde hier unter dem Vorwand, das im Nationalrat verabschiedete Gesetz verlange es so, aufgegeben. Die Bestimmungen des Konkordates sowie uralte Prinzipien der Kirche müßten vor allem in dieser Frage von entscheidendem Gewicht sein. Nur ein Mensch, der in seiner Muttersprache die Glaubenswahrheiten lernt, wird ein wahrhaft inniges Verhältnis zu seinem Schöpfer und den tiefsten Fragen haben.

Dr. Reginald Vospernik, Föderlach, Kärnten

Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabi vse prijatelje iz Celovca in okolice na

PUSTNO PRIREDITEV

ki bo v nedeljo, dne 17. februarja 1963 zvečer v Kolpingovem domu v Celovcu.

Pester spored in družabni ples bo nudil razvednilo za mlado in staro.

»Če boš še take počenjaj, te postavimo na hladno! Preveč drzno vtikaš svoj nos povsod! Končno smo pa le mi tukaj gospodarji. Zdaj pa smo že siti tebe in tvoje fašistične strokovne zveze!«

Takim ljudem ne smeš nikoli pokazati strahu, to sem vedel. Zato sem še glasneje ko prej oni mamé, zakričal na nje:

»Vi ste fašisti! Pri vas je teror! Tako, kakor vi počenjate, delavcev nikoli ne boste pridobili!«

Kolikokrat bi me bili pretepli, ko bi ne bilo komunistov Holmerja in Behagleja. Ta dva sta posegla vselej vmes, kadar mi je slaba predla in so že pesti dvigali; takrat se je širokopleči Behagle postavil vmes, dedce suval pod rebra in venomer ponavljal samo te-le besede:

»Ne pritakni se mi žosista, prekleto! Ne pritakni se mi ga!«

Bali so se ga, ker je bil silno močan. Več ko enkrat me je rešil.

Začeli so žušljati, da mi bodo prepovedali izhod. Tako sem postajal čedalje bolj osamljen. Celo moji ljudje so me počasi zapuščali. Lakota je bila prehuda, silila jih je, da so hodili v kantino prosit skodelico golaža. Zdaj sem bil spet čisto sam. Od nabirke C.G.T. nisem dobil niti beliča. Ob sobotah sem mogel nesti domov zgolj 70 frankov, ki mi jih je izplačala moja strokovna zveza. Drugi so dobivali vsaj še 30 frankov, svoj delež od nabirke.

»Zdaj vidiš, kaj ti je spet dal tisti tvoj JOC,« je godrnjal oče.

(Dalje prihodnjiti)

PRIBLA VES

(Še tretjič: skrb za našo vas in naše duše)

Nisem sicer tako študiran kot znani vaščan A. M., ki v svojem vaškem patriotizmu vidi naenkrat svojo domaćo vas v nevarnosti. Zato bom svoje misli bolj po domače povedal. Pri tem se ne bom naslanjal na pomoč šolanih gospodov, tudi se ne bom skliceval na »resnico«. To delajo radi tisti, ki zavestno malo preveč ali premalo povedo!

Tudi jaz sem vaščan ali bi vsaj rad bil, samo če me bo A. M. kot takšnega priznal. Po njegovi trditvi so pri nas kar tri vrste ljudi na vasi: 1. čistokrvni Pribilci, 2. pribandrovci in 3. ubežniki iz potopljenih Breze, takozvani »Brežjani«.

Bral sem nekoč knjigo o Indiji, v kateri pisec opisuje, da tam vlada sistem takozvanih »kast«, to je nižjih in višjih razredov ljudi. Višji razred se ima za edino merodajnega vladarja nad nižjim razredom. Tako približno po Hitlerjevem receptu: »Willst du nicht mein Bruder sein, so hau ich dir den Schädel ein!«

Pri branju zadnjega članka o naši vasi se nisem mogel ubraniti vtisa, da tudi pri nas manjka čuta za enakopravnost in da se smatrajo nekateri prebivalci kljub svoji poštenosti in delavnosti za ljudi 2. in 3. razreda, po katerih bi drugi niti svojega osebnega imenja ne smeli imeti. Vprašal bi rad sovaščana A. M., katero leto je za priselitev merodajno, da dobiš v Pribli vasi popolne vaške pravice in ne spadaš več med »pribandrovce«?

Končno se pa pripoveduje, da je nekoč segala Dobrava dol do Drave in da so si naši daljni predniki na posekah postavili svoje skromne domove. Gotovo so prišli tudi ti od kod drugod in so današnji Pribilci torej slavni predhodniki naših sedaj zaničevanih »pribandrovcev«.

Niti najmanj ne dvomim, da bi bil tedaj, ko je naša vas nastala, kdokoli izmed merodajnih gospodov katkega Pribilca vprašal, pod katero župnijo želi biti. Vsak je vedel, da se ena in ista katoliška vera uči po vseh obstoječih verskih središčih in vsak je šel tja, kjer mu je bilo bolj prikladno. Ljudje so se ravnali po vesti in po zdravi pameti in vera radi tega ni trpela. Narobe, še bolj je morda cvetelo versko življenje! In danes pa naj bi že samo javno priznanje, da prejema naša vas skozi desetletja nazaj svoje duhovne dobrote v sosedni kazaški cerkvi, pomenilo teptanje vaških in »človečanskih pravic«? — Ne bodimo smešni! In ne cepimo dlake in priznajmo dejstva, ki so in se ne dajo spremeniti! Dejstvo je, da tvori Pribla ves in Kazaze z gospodarskega, narodnega in dušnopastirskega pogleda eno neločljivo enoto. Dejstvo je tudi, da smo potom žole in verskega pouka v njej dosti bolj povezani s Kazazami. Mislim, da ni Pribilca, ki ne bi bil prejel prvih zakramentov v farni cerkvi v Kazazi! Zato bodimo sosedni župniji hvalečni za njeno dušnopastirsko oskrbo, kakor smo sveda hvalečni tudi našim dobrolskim gospodom kaplanom, ki zadnji čas res vneto skrbijo za svojo podružnico. Ne smemo pa enostransko prezreti dejstva, da je trenutna pogosta božja služba v Pribli vasi samo tako dolgo izvedljiva, dokler ima naša fara dva kaplana. Vsak dan se pa lahko zgodi tudi pri nas to, kar slišimo drugod, da nam škof odtegne enega in če še potem Sienčnikov avto odpove, bomo pa šli v naše stare cerkvene klopi v Kazaze.

Dokler pa imamo v Dobri vasi še poleg nadvse požrtvovalnega g. prošta še dva za našo vas tako vneta g. kaplana, bomo vsako nedeljo seveda brez razlike ali Pribilci, »pribandrovci« ali pa Brežjani šli v domačo podružniško cerkev in za Sienčnikov avto bodo ostali samo domači varuhi, ki se vaške božje službe niso mogli udeležiti in katerim se morda še bolj »lušta« Kolaričeva vinca.

S tem bo nevoljnemu sovaščanu A. M. marsikatera zagonetka razvozlanal. Sem sicer pribandrovce, a me le muči skrb za našo vas, pa tudi skrb za naše duše! Pa brez zamere!

KAZAZE

(In še četrtič: Pribla ves)

V zadnji številki Našega tednika — Kronicke smo našli zanimiv članek »Še ena skrb za našo vasa«, namreč za Priblo ves. V tem članku piše vaščan A. M., ki govori v imenu vseh Pribilcev, da imajo Pribilci Kazazane zelo radi. Ko smo to brali, se je nekaterim izmed nas milo storilo pri srcu in drugim je začel »špeh« rasti. In pri Ilgu so modrovali kmetje: so vendar pogruntali ti Pribilci, da so tudi »polanci«, da potem takem spadamo skupaj in se mo-

Pri nas na Koroškem

ramo ljubiti. In če spadamo skupaj, potem se razume, da Pribilci ne mislijo na svojo šolo in farovž. A. M. ima čisto prav, če piše: »saj nismo daleč od drugih...! Gotovo mu je sapa zastala, da stavka ni končal. Sigurno je hotel napisati: »Saj nismo daleč od drugih kazaških faranov, in nikakor na drugem koncu sveta — saj tudi mi nismo.«

Kar se pa tiče tistih ključarjev iz dobe Franca Jožefa, pa ne vemo, je to resnica ali gorostasna laž. Mi premalo poznamo pribiljske razmere, kajti ne hodimo mi v Priblo ves v cerkev, ampak oni k nam, šele iz kronike smo zvedeli, da tiste stare oševle cerkvene ključarje, ki so že videli Franca Jožefa. Če to drži, potem nas pa prekosite, kajti naša najstarejša prebivalka šteje »komaj« 103 leta.

Pribilci niso kar tako, na vseh koncih in krajih nas užugajo: ne samo v starosti, ampak tudi v računstvu. »Glej jih šmente«, je rekel kmet pri Ilgu, »gljih 87 odstotkov so izračunali. Pa so znani v šolo skupaj hodili, pa se ne spominjam, da bi bogve kaj računat znali. V računski uri jih je učitelj ravno tako brcal kakor nas — samo sreča, da je tisti stari učitelj že umrl, sicer bi prišel še v Priblo ves, in popravil, kar je zamudil pri A. M. in pri njegovih asistentih.«

Zanimivo bi bilo zvedeti, ali so v tej »točni« statistiki zajeti tudi tisti, ki nikamor ne hodijo v cerkev ne v Kazaze in ne v Dobro ves. Mogoče nas A. M. o tem še informira.

Dragi Pribilci, pa če tudi se zdaj po najnovejši modi v Dobro ves vozite v cerkev, ne pozabite, da imate klopi plačane v kazaški farni cerkvi in da nekaj vaših prednikov počiva na kazaškem pokopališču.

Ne »bingljajte« sem pa tja, da se vam na zadnje ne bo godilo kakor tistemu oslu, ki je med dvema vozama sena od gladu poginil, ker se ni mogel odločiti, kam bi jo krenil. Vam pa povemo čisto tiho na uho: »Nova moda hitro mine in je drag spase«. Ko bo pa to »novo modo« čas prehitel, potem pa spet po bližnici v Kazaze.

ST. LIPS PRI ŽENEKU
(Predpustna senzacija)

Pust pred durmi, ti pa doma, sm si mislu. In sm si rjeku: puhladu bom mav v St. Lips, aj še kaj počne.

Pr štefnovem križu j zavijem na pot, ki bi morav peljat v Podgoro. A je tak zanešen od snega, da bi vže pod snigom prišev naprej akr pa po vrh. A po malem se le prerijem do pruve hiše, ki je še čisto na nov pozidana, zravn si pa žijam: stu bo topv, kdr burja kn bo briva. Vs utrujen od hoje s želim mav počitka, namenim se k Habnerju na požrk dobrodelne kaplice.

Ko ži stojim pred nekdanjo gostilno, vidm nad durmi krnc, ki da sklepati, da se štu nehti ženi. Ko oprem kuhinske duri, vidm tu precej dobre vole družb: Pepa Kort, na novo pečenega prevoznika-frehterja, ki najrajši posikan lis vozi, drugi precej vole je mlajši Holavčnik; pravijo, da je tuj precej zarukan. Soveje, tak pa ta star. Čast jima! Najbolj židane vole pa je biv Habner, ponudi mi želne pijače, da pridem do frušnih slin. Medtim pa ži zunaj nekaj triši. Se zanimam, aj vse štu pomini, pa pravi Habner, da boj kmav erefnungu meli, pa mrju še prej k škof hiti, da jim on nasvet da, ak mrjo pijač hun dajat. Da bo tistemu, ki t pridjo nogo zad postavlja, tak žlindr dav, ki ma mej kolensajre v seb. Posvarvu sm se od družbe v naminom, da se tak v Škofovi palači spet snidemo. Umaj naredim par korakov po vopi in čres prah, pa spet zahrmi; zunaj vidm družb pubov in pa jahra s ženeka, ki poklekujejo okol možnarja v snihu. Spet en strel. V tim se pisana družba iz kuhinje poda v svoj železni konjiček, ki mimo čaka pred hišo. Možnar še n'bart zahrmi, da da Kršincem vedet, da gre zdaj Habner po svoj erefnungsplakat na Škofov dvorec v Staro ves.

Zdej se zanimam pr strelcih, zakaj s tak navdušeni, pa mi pravi komandant strevcev Andrejc, ki je obenem še skrben za izstradane in ozeble rehle, da se Habner ženi, zato s mu ja dva krinca nabili na duri.

Večer s pa vsi še na tofl povabljeni. Pregovor še pove zravn: Pri poroki roke vežejo, po njej se pa oči odzvežejo.

Ker pa sm biv namijen do svojih znancev, jo ar drobim skuz Kršno ves. Hrida se še ustavim pred izložbo obutve, ki j dobro zalaga štuštarski mojster Franci Tomaš. Pravi, da ma vse po modi, vsak model: a mislim za južje lboj pa še gumištufln najljublj mod meli. Tmn ži hratuje, jaz pa še oj s'rid pota. Ugibljem, če se bi na tofl splačalo puhladat: če boj svati bohati, bo hvišna za hoknarje vse vridneši.

Ži j rižem proti Hajčjaku, zraven si pa žijam, da bi prav bov ženin kaj v roke ku'pt; pa hladam v Hajčja'ov auslog in vidm, da je čist prač'n. So morda pač vse t'druji dov pokupli. Moj motšand šiling pa je z man vred hmejtn bil biu, da je v devžaku žilher hostav. Še par zmrzlegh korakov, pa ži stojim pred Škofovi palači;

Gospod Dobernik, župnik glinjski, so umrli

Zopet je zapustil svoje vernike dobri duhovnik in šel v večnost po plačilo. Čeprav so gospod glinjski župnik že dolgo bolehal in so zadnji čas silno trpeli, je vest o njihovi smrti prišla še vse prezgodaj.

Gospod Jožef Dobernik so bili rojeni 6. januarja 1892 pri Fugerju na Ravnah v rožeški župniji. Po dokončanih nižjih študijah so se odločili za duhovniški stan in tako so kljub težavam ob prvi svetovni vojni leta 1915 zapeli v rožeški farni cerkvi novomašniško glonjio.

Svoja prva dušno-pastirska leta so gospod Dobernik kot kaplan preživeli v Pliberku, Škocijanu in v Borovljah, na kar so več let bili prefekt v celovškem Marijanišču, kjer so z lepim zgledom in globoko izobrazenostjo mnogo storili dobrega za dijake. Zlasti je bilo to delo vzgojitelja združeno z velikimi žrtvami, ko so bili v letih 1919/20 vodja koroških dijakov v Kranju.

Ko so se po plebiscitu razmere zopet uredile, so gospod Dobernik prevzeli težavno faro Rožek. Z veliko ljubeznijo in dušnopastirsko modrostjo so nad 20 let delali in trpeli v rožeški fari. Tako so tu preživeli svoja najlepša in najbolj delavna leta, čeprav jih je bolehnost močno ovirala.

Druga svetovna vojna pa je tudi gospodu Doberniku prinesla svoj kelih trpljenja. Najprej se je znova oglasila težja bolezen. Temu pa je sledil zapor in pozneje še izgon, kar je bil delež vseh slovenskih duhovnikov na južnem Koroškem.

Leta 1948 so gospod Dobernik prevzeli skrb za glinjsko faro. Tudi tukaj delavni gospod Dobernik niso mirovali. Njihovo prizadevanje za poglobitev verskega življenja ni poznalo meja. Kljub visoki starosti so še poskrbeli za nove farne zvonove — in tudi druga popravila v cerkvi in župnišču so delo gospoda župnika. Koliko veselja so imeli tudi s postavitvijo kapele škofa Pavliča, glinjskega rojaka.

Zadnje nedeljo pa je bilo povedano v glinjski farni cerkvi, da so gospod župnik Dobernik umrli. Po dolgi in hudi bolezni so le teden dni bili pri elizabetinkah v Celovcu, nakar so jih prepeljali na rojstni dom na Ravnah pri Rožeku.

Minuli torek popoldne ob dveh je bil pogreb blagega pokojnika. Že na domu so rožeški pevci gospodu v slovo zapeli žalostinko, na kar je sprevod pod vodstvom č. g. rožeškega dekana dr. Hornböcka spremljal gospoda župnika v farno cerkev, kjer je bila sveta maša, katero so darovali mil. g. ka-

tista Gösserjeva uč me je še bol zelenga nardiva, ar mi je zab'v. K s'm lih ud te oštrakle žvahte v te petem kulen, se nar'dim oražen in se podam v gostilniško sob, kjer pa so bil srid sobe svati z zobložen mizo vinskeha zofta.

Stov s'm si ži ar začet'a tak zasukav, da boj ja ar rekli: oj cu se pomikni, da nam bo bolj topv. Pa risn: Habner je ži djav: Škof, oj štom tuj prnes hn hvaš, se tuj k'ne bo branu ačjh slin pit. Zdej štu pr štej miz sm šele čuv, da je ženin vse Kršince za pustni nus putahnu. Še oj tak mav posedim, pa pravj, da boj mrli še na štand-desamt hiti, če se je ži ej hona prpčlova s Konga. Čez dor ur pa ži pridj zat z žen čisto druje farbe, ar pa s naše koroške deklji. Po mojm sm sklinu, da je pač Lumumbova udova; še pijače ni znava z hvaža pit, s mli še svom hiti rezat na skidij, da je na dovh cuh vlikva. Čez en cajt s'm ji ži dopovedali, da prej pride do ej fajht-nega, č'i ar z hvaža mahne. Hmav s'm se tak zastopli žjo, ar bi že prej hda piškulce up naberali. Ar sm čuv, je v St. Lips ži stara navada, če se ak sosed žen, da večer po futnngi sosedi mav na hokne pridejo. Risn ar lop se nas je nabrav, da sm' pomahali Škof čepe ofnivat. Na drugi kraj je pa druč prav, da sm' mu mav spraznili, da bu mov za svičnic kranjske obase am det.

Pustni brat

nomik Zechner. V govoru so prikazali osebnost blagega pokojnika in za vse dobro tako vneta duhovnika. Po sveti maši pa je ogromna množica ljudstva z nad 40 duhovniki spremljala gospoda župnika na zadnji poti na rožeško pokopališče. Tudi tukaj so se po opravljenih pogrebnih molitvah blagemu pokojniku zahvalili domači gospod župnik, g. župnik iz Lipe in glinjski g. nadučitelj v imenu glinjskih faranov in šole. Moški zbor iz Glinj pa je svojemu dolgoletnemu dušnemu pastirju še zapel v slovo »Vigred se povrne«. Tudi rožeški mešani zbor se je poslovil od svojega nekdanjega župnika z lepo žalostinko.

Naj se telo blagega gospoda župnika po trudopolnem življenju in trpljenju odpočije v domači zemlji; Vsemogočni pa naj mu bogato poplača številna dobra dela!

KMETJE!

Za prihodnjo pomlad si gotovo želite poceni strojev, zato ne zamudite ugodne prilike in naročite takoj, ker se vam sedaj nudi ugodnost, doseči najvišji zimski popust pri trvdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

RINKOLE

(Sprehod po vasi)

Včasih sem rad hodil v Rinkole, posebeno v zimskih mesecih, ko so kmetje klali. Skoraj v vsaki hiši je bila klobasa! Obenem sta tedaj še živela dva korenjaka, stari Kajžrov in Krojnikov oče, s katerimi smo si bili veliki prijatelji. Sedaj so pa tudi ti ljudje v Rinkolah postali bolj materialistični, rekel bi skoraj skopi. Pravijo drugod okrog, da so zelo »na denar vrženil« Vsekakor pa me je pred par tedni le zaneslo po naključju zopet v to od sveta tako oddaljeno vas.

Pred cerkvijo sem malo obstal in razmišljal, kam naj se obrnem, da bi se je gotovo nastavil k »družinskemu domačemu prazniku«. Tedaj sem na nasprotni strani cerkve na leseni uti videl velik kričoč-ke-

(Nadaljevanje na strani 5)

Smüller-Große

Vse mesto govori o naši razprodaji in o belih tednih!

KLAGENFURT
ALTER PLATZ

NIZKE CENE KOT ŠE NIKOLI!

Gospodična, ni vse izgubljeno!

Bilo je pred leti v parku pariškega mesta. Na svojem študijskem potovanju je gospo- da Stanka zaneslo tudi v ta znameniti pariški park. Takoj ob vhodu v park mu pride naproti mlado dekle in pade predenj s prošnjo: „Hotela bi govoriti z vami. Smem? Če se vam ne mudi preveč?“ Pro- seče in s plašnim zaupanjem v velikih očeh, ki niso mogle več zadrževati solza, ga je gledala.

Sedla sta na prvo občestno klop. „Vi ste katoliški duhovnik?“, je vprašala dekle. „Tudi jaz sem iz katoliške družine. A zdaj ne hodim več v cerkev. Ne morem.“

Zahlipala je, potem pa se zopet zbrala, si obrisala solze in nadaljevala: „Iz Južne Amerike sem. Studirala sem v katoliškem zavodu. Končala sem srednjo šolo in pravo. Potem je prišlo tisto čudno: spoznala sem se z moškimi, poročeni, štiriinšestdeset let starejšim od mene. Vzljubila sem ga in skriva- j živela z njim. Eno leto sva tako živela. Vse sem mu dala, vse, vse, kar more dati ženska moškemu. Vendar nisem bila mirna. On tudi ne. Tolikokrat je jokal skupaj z mano. Rad me je imel. Kljub temu me je varal. Ni mi govoril resnice. Našla sem pismo njegove žene. Prišla je za njim. Nič nimam proti njej. Tako sva se ločila. Za vedno. Pred dvema dnevoma. Jokal je. Zdj sem sama. Nenehoma begam in ihtim. Vsi parki mi govorijo o njem, vse ulice. Grabi me obup...“

Pripovedovala je sunkoma in v slabi fran- coščini, vendar dovolj jasno. Izjokala se je polagoma in sonce je medtem zašlo. De- kle pa je ponovno nadaljevalo: „Ali me razumete, moj duhovni oče, ali me razume- te? Moje življenje je končano. Ne morem jesti, ne spati. Zapiram se v sobo, mislim in jokam. Ne vzdržim, ven moram, zblaz- nela bom. Se vedno ga imam rada. Čudno je to. Kljub njegovi starosti. Kljub temu, da me je varal. Bil je prvi moški, ki sem ga spoznala. Njemu je osemindvajset let, meni pa štiriindvajset.“

Za hip je umolknila, nato globoko za- vzdihnila: „Zadaj je vse izgubljeno. Nič več nimam pričakovati od življenja.“

„Gospodična, ni vse izgubljeno,“ je mir- no odgovoril abbé Stanko. „Prvo, kar mo- rate zopet najti, je pogum. Vsaj trohico bi vam ga rad pomagal vzbuditi v srcu. Mladi ste še. Spremlja vas spomin na lepo prvo mladost. Prišla je nevihta in noč. Prešla bo in bo spet jutro in dan.“

Dekle je gledalo nepremično z boleče raz- gretimi očmi nekam v daljavo in ni sprego- vorila. V svoji duši je bojevala težek boj, ko je posijal prvi žarek osrečujoče tolažbe v njeno trpeče srce.

„Ostala vam je vera v Boga, ki je ne- skončna Dobrota. Gotovo se spominjate Kristusovega srečanja z zavrženko, Magda-

Za mladino in prosveto

Josip Jurčič:

„DOMEN“

Josip Jurčič je prvi veliki slovenski pi- satelj, ki je v svojih delih zajel vso sloven- sko zgodovino. V 37 letih življenja (1844- 1881) je napisal vrsto povesti, romanov, pripovedk in tudi dve drami (Tugomir in Veronika Deseniška). Vse pa so vzete iz živ- ljenja slovenskega človeka in njegovih bo- jev za obstanek v toku zgodovine.

Tako je Jurčič začel v svojih spisih opi- sovati pokristjanjenje Slovencev (Slovenski svetec), uporabil je motiv o Lepi Vidi iz narodne pesmi (Lepa Vida), šel preko sred- njeveške dobe graščakov (Veronika Dese- niška) in protestantizma (Jurij Kobila), kmečkih uporov (Sin kmečkega cesarja), turških napadov (Jurij Kozjak) do franco- sko-avstrijskih bojev (Rokovnjači, Domen), in sodobnosti. V povestih in romanih iz kmečkega življenja je dobro zajel življenje in presadil kmečke očance in posebnosti v knjigo tako, da bodo tu živeli, dokler bo živel slovenski rod.

Ko je bil Jurčič star 20 let, je izšla prva

njegova večja povest »Jurij Kozjak, sloven- ski janičar«, s katero je v tekmi prekosil vse tedanje pisatelje in prejel prvo nagra- do (100 goldmarjev).

Nenavaden uspeh, ki ga je Jurčič dose- gel s Kozjakom, ga je spodbudil, da je na- pisal drugo povest (»Domen«) še istega leta. Š to povestjo je posegel zopet v zgodovino, v 18. stoletje, ko so župani še lovili mlade moške in jih dajali po sili v vojsko. Te zgodbe o vojaških beguncih so bile še žive med ljudstvom, čeprav so že bile zavite v tenčico ljudskih junakov.

Motiv vojaškega begunca je Jurčič v »Domnu« podredil glavnemu dejanju, ki se vrti okrog sovraštva med očetom - nasil- nim in surovim graščakom - in nezakon- skim sinom kmečkega dekleta, žrtve gra- ščaka. Ta dvojni motiv daje dejanju živah- nost, napetost in pestrost. V povesti je pr- vič uporabil posebnost (Urha s Kostela), osebo, ki skrbi v prvi vrsti za vedro razpo- loženje, a jo uporablja pisatelj povsod tam,

Življenjska načela

Načela, ki naj vodijo človeško življenje, imenujemo življenjska načela.

Če bi si kdo postavil za svoj življenjski cilj, da postane filmski zvezdnik ali športni prvak, bi verjetno vsa svoja dejanja usme- ril v ta visoki cilj. Za njega bi veljalo na- čelo: postani zvezdnik, postani športnik!

Ali pa ni mogoče, da je kdo slaven zvez- dnik, zmagovalc v športu, a je majhen kot človek; njegovo poklicno življenje je sicer bogato, a človeško je ubogo? (Primerjaj sa- momore in zaksanske tragedije med filmski- mi igralci itd.).

Za človeško življenje so odločilna n r a v- na ali etična življenjska načela, to je načela, ki naj uravnavajo naše delovanje

leno. Ali ji ni dopustil, da mu je poljublja- la noge in jih s solzami omočene brisala s svojimi lasmi? Vse ji je bilo odpuščeno, ker je ljubila. Resnična ljubezen prinaša kes in očiščenje.“

„Da, Magdalena mi je zelo draga,“ je za- šepetal dekle. „Poznam njej posvečeno cerkev blizu trga Sprave. Nekeč sem zašla vanjo in skušala moliti. Nisem mogla. Z mano je bil on.“

„Zdaj vam bo lažje moliti, gospodična.

Le eno bi vam še predložil: opravite spoved. Na pol ste jo že. Našli boste jasno in moči za nov polet.“

Dekle je nekoliko omahovalo, nato pa odločno vprašalo: „Kdaj vas smem obiskati, moj duhovni oče?“

Dogovorila sta se in določila uro sreča- nja z božjo milostjo v cerkvi spokorjenke Magdalene. Ob slovesu v njenih očeh ni bilo več solz. Celo rahel nasmeh je bilo zaznati na njenih bledih ustih.

Ali vidite, kaj je naredila štorčljja pri nas v Rinkolah? - Najprej se je vsedla na Plesnovo kurnico, pa so jo tam kar z »gajžvo« prepodili. Tako se je vstrašila, da je zadela potem z vso težo v Zgončev dim- nik in ga skoraj podrla. Takoj je moral stari Kropivnik na streho in ga privezati. V Lesjakov skedenj pa je preplašeni ptič tako močno zadela, da je tramovje popu- stilo.«

»In kaj je bilo nato s štorčljo?« - »Na- prej je letela in se vsedla pri Čriezniku na streho. Tam so je bili nad vse veseli in še bolj sinčca Hanzeja, katerega je prinesla.«

Tudi mi tej hiši čestitamo in malemu sinč- ku želimo mnogo sreče in zdravja!

kjer odpove naravni razvoj dejanja. Tako Urh prisluškuje, prenaša pošto, razkriva skrivnosti in tako pomaga glavnemu ju- nauku (Domnu) do uspeha.

Podobne značaje-čudake najdemo skoraj v vseh Jurčičevih delih. Le malokdo je namreč znal tako opazovati in opisati zna- čaj kmečkega človeka kot Jurčič. Značaji v »Domnu« so resnični in naravni; to so ljudje Jurčičevega domačega kraja, brez olepšavanja ali pretiravanja, s čednostmi in napakami. Zato je ta povest podobna slo- venske vasi tiste dobe in »Domen« ena naj- boljših Jurčičevih povesti.

»Domen« je izšel v obliki povesti v »Slo- venskem glasniku« leta 1864. Pozneje pa so to zanimivo povest dramatizirali in je ta- ko postala ena izmed najbolj priljubljenih narodnih iger poleg »Desetega brata«. Tu- di na Koroskem so »Domna« mnogokrat igrali že v dobi bujnega odsrkega življenja okoli prve svetovne vojne. Pa tudi po letu 1945. so jo ponovno igrali po naših odrih. Sedaj jo pripravljaja farna mladina v St. Jan- žu v Rožu in jo bo igrala meseca februarja.

Iz filmskega sveta

NAJDRAŽJI FILM

Napovedano je bilo, da bo monumentalni film »Cleopatra« že konec leta 1962 izde- lan in predvajan vsaj v Ameriki. Toda dela so se precej zamudila in tako napovedujejo, da bo film gotov šele letos sredi poletja in bo prišel v Evropo konec meseca oktobra.

Glavno vlogo Kleopatre igra današnja prvakinja filmskih zvezd Elisabeth Taylor, režijo pa vodi režiser Josef Mankiewicz. Trenutno vodi snemanja za ta film z igral- cema Burtonom in Harrisonom v Španiji in na Angleškem.

Preračunano je, da bo film stal okoli 35 milijonov dolarjev (ca 900 milijonov šilin- gov) in bo tako najdražji film na svetu. Ko bo v New Yorku prva predstava, bodo baje najdražje vstopnice stale okoli 200 šilingov.

Farna mladina v St. Janžu v Rožu priredi v nedeljo, 10. februarja ob 7. uri zvečer pri Tišlerju v St. Janžu ljudsko igro:

»DOMEN«.

Iskreno vabljeni na to zanimivo igro, ki v pretresljivih podobah opisuje živ- ljenje kmečkega človeka.

Mlada žena je pisala nekemu tedniku: »Povejte mi, kaj naj storim. Imam moža, s katerim bi bila povsem srečna, če mi ne bi neprestano hvalil svoje prve žene.«

Odgovor v tedniku: »Čisto preprosto: Vi mu pa govorite o svojem bodočem možu.«

Pri nas na Kocoškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

pak. Čitam in čitam... »Slovenski ples« - Pa je hudomušnež pripisal »L« in napravil iz slovenskega plesa »slovenskega Plesna«. Hotel sem videti tega Plesna, o katerem sem nedavno nekaj slišal, da je postavil novo moderno kurnico, ki se baje avto- matično odpira in zapira. Zato sem vsto- pil. Med vrati sem srečal blede žensko, ki mi je povedala, da gospodarja ni doma in da je šel v Celovec pujske kupovat. Ker pri Plesnu ni bilo nobenega zname- nja, da bi bili pred kratkim klali, za kur- nice se pa nikdar nisem dosti zanimal, sem stopil iz hiše na križišče. Tedaj pride mi- mo bolj suhljat možakar z velikim svež- njem sena na hrbtu. Koj sem uganil, da nese krmo divjačini. »Vse bo pocepalo!« reče in hoče mimo! »Kdo bo pocepal?« ga vprašam navidezno radovedno. »No, divja- čina!« - Po kratkem odmoru pa je mož nadaljeval: »Ti kmetje tu so bogati, pa ta- ko skopi, da je joj! Poleti bi najrajši vse srne v žlici vode potopili, ker jim malo na njive pokukajo in pozimi jih z vilami iz kozolcev podeli. Vidite tam zgoraj Ples- nov kozolc? Poln duhteče detelje je. Pa je mož, dasi majhen, obesil deteljo nalašč

tako visoko, da je noben srnjak ne dose- že. Pa se je uboga lačna žival le vzpenjala in vzpenjala, da bi dosegla en sam griž- ljaj. Zravenj je pa padla v znak in se ubi- la. Tam leži sedaj in mačke jo hodijo tr- gat!«

Morda bi mi bil lovec še več takšnih storij povedal, pa je pridihalo od naspro- tne strani (kot duh svežih klobas-pečenic. Hitro sem se obrnil in poslovil od njega. Odkorakal sem v smer, od koder je dišalo. Samo nekaj korakov in stal sem pred Lesja- kovim skednjem. Toda grozal Ves rušt je ležal podrt na tleh! Potem sem se še ozrl tja proti Zgoncu. Sicer lepa obnovljena hiša, a dimnik je bil močno nagnjen na stran. Zdelo se mi je, da se bo koj zrušil na tla. Vzel sem rešpetin iz torbe, da bi si stvar bolj točno ogledal. Najprej sem mislil, da vidim posebno moderno in interesantno anteno na strehi. Skozi daljnogled sem pa ugotovil, da je močna veriga, s katero so dimnik proti teži snežne plasti priklenili na drevo na nasprotni strani poslopja. Ta stvar me je tako zanimala, da sem pozabil na klobase in sem vse premalo pazil na noge in komaj sem se ujel, da nisem te- lebnil z vso težo v gnojišče ob poti.

Tedaj je priskakljala mimo deklica z dve- ma dolgima kitama. »No kaj pa gledate? -

Ali vidite, kaj je naredila štorčljja pri nas v Rinkolah? - Najprej se je vsedla na Plesnovo kurnico, pa so jo tam kar z »gajžvo« prepodili. Tako se je vstrašila, da je zadela potem z vso težo v Zgončev dim- nik in ga skoraj podrla. Takoj je moral stari Kropivnik na streho in ga privezati. V Lesjakov skedenj pa je preplašeni ptič tako močno zadela, da je tramovje popu- stilo.«

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9
Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zame- njam zlato in srebro (tudi strto zlato).

IZREDNO NIZKE CENE

pri zimski razprodaji

BLAGO - PERILO

po najugodnejših cenah

L. Maier

Klagenfurt-Celovec Alter Platz 35

Oglašuj v našem listu!

Radlmayr BELI TEDEN! Theresienthaler- tkanina pri **RADLMAYR** BELJAK-VILLACH

Radlmayr pomaga varčevati

P * I * S * A * N * O * * B * R * A * N * J * E

Ciganka

Polglasno je potrkalo. Napravljaj sem se ravno od doma in se vznemoljil: „Stara stvar: kadar hočem od doma, gotovo kdo pride.“

Kar mogoče previdno in brezšumno sem pospravljaj svoje stvari, kakor da trkanja slišal nisem. Duri so bile itak zapahnjene, torej v sobo nihče ni mogel.

Potrkalo je iznova, glasneje. „Itak vem, da ne bo odnehal, kdor že je. A se še ne oglasim. Če je res kaj potrebnega in nujnega, bo že še potrkal.“

Res je potrkalo v tretje, glasno in odločno.

Stopil sem nevoljen k durim, odrinil zapah, odprl. Nežna mala deklica je stala na kamenju v veži, bosonoga, dasi je bilo — velikonočni ponedeljek je bil — še precej hladno. Bila je brez robca, da so ji razpuščeni lasje valovili doli po ramah, in je okroglo zdravo lice tem jasneje odsevalo, tem izraziteje se odbijalo od nemirnega se prebijajočega kostanjevega ozadja.

„Gospod,“ je povzela naglo, s čisto domačim in zaupnim glasom, „ko bi mi dali cikorije!“

„Kaj naj ti dam?“ sem se začudil.

„Cikorije.“

„Kaj zaboga pa boš s cikorijo?“

„Kavo bo mama skuhala.“

„Kje pa je tvoja mama?“

Doli čez vas je zamahnila s polno, lepo oblikovano rokico — rokavi so ji segali le do laktov.

„Tam spodaj v gozdu. Kavo bi nam rada skuhala, pa nič cikorije nimamo. Tukaj, glejte, sladkorja sem že dobila, tudi kruha, celo pišank, a cikorije nič.“

Prijela je predpasnik, ki ga je držala do zdaj z eno roko, z obema rokama, ga razgrnila in mi pokazala svoje zaklade: nekaj kock sladkorja, dva koščka belega kruha, troje rdečih jajc.

„Ciganski otrok je, dasi prav nič podoben cigancem,“ sem pomislil, „in mora beračiti za starše.“

„Ko bi le vedel, kje je cikorija, pa bi ti jo res dal.“

Lahen smehljaj ji je šinil čez lepo mehko lice, da se ji je v levem ličecu naredila mala jamica; med polnimi svežimi ustnicami so ji zabliskali beli zobje.

„Pa ste sami doma, gospod? Gospe ni?“

„Ti, mala, gospe pa jaz nič nimam.“

„Ne? Kdo pa vam kuha?“

„Kuharica.“

„Pa je ni doma.“

„Ne.“

Prav nič je ni spravilo to v zadrego.

„Pa bi vi poiskali cikorijo. Cikorijo mo-

ram nekje dobiti, brez cikorije ne smem domov.“

„Saj doma nimaš.“

Spet se je nasmehnila, a tudi le za hip.

„Res, da ne. Pa smo ga imeli. Ob Grabštanju gori smo imeli bajto. Pa nam je teklo v njo, kadar je šel dež. Potem pa se je podrla. Še ubila bi nas skoro bila.“

„Ta pa je seveda huda, če se vam je bajta podrla. Ali je niste spet postavili?“

„Nismo. Nimamo denarja, pravi ata.“

„In zdaj hodite po svetu?“

„Po svetu, tu okoli.“

„In spiš ponoči na prostem?“

Janez Trdina:

DIVJI MOŽ

Po gričih, dolcih in krajih, na katerih se drobje Gorjanci, padajo polagoma proti Krki, se razprostira med Podgradom in Ljubnom velik gozd; imenuje se Rasno. Zdaj poje v njem sekira, ki ga nemilo podira in pokončuje, ali še nedavno je bil košat, temen in krasen, da je marsikak potnik obstal in se mu čudil. Takrat je stala kraj njegja majhna kočica; reklo se ji je »pri Logarju«. Stari Logar ni bil bogatim, Polja in ipošnikov je imel ravno toliko, da je prehranil s trudom in znojem sebe in svojo rodbino. V cenkev je šel največkrat v smihel. V Podgrad bi bil rajši hodil, ker se je tam rodil in imel ondi skoro vso svojo žlahto, ali pot je šla skozi Rasno, v katerem zablodi prav lahko še tak človek, ki misli, da ga pozna.

Kmalu potem je imel Logar v Podgradu opravke. V goščavi se mu pridruži divji mož, spremi ga molče do konca gozda in izginje. Tako je spremljal odslej vsakokrat Logarja in njegove ljudi, če so šli v Podgrad. Zdaj se jim ni bilo več bati, da bi se v hosti izgubili. Logarjevim je bilo jako po volji, da so mogli pohajati svoj rojstni kraj brez nevarnosti. Nekoč so se pomudili pri žlahti in dobrem vinu dolgo čez polnoč. Kakor vselej jim je kazal pot proti domu divji mož. Ko je pa začelo v Podgradu dan zvoniti, zapustil jih je kar nagloma dvignil z obema rokama bližnji grič in smuknil v jazbino, ki je bila pod njim. Grič se je poveznil sam nazaj, kakor je prej stal.

Divji mož je bil prav čudna prikazen. Namesto človeške brade in brkov mu je zarasel obraz dolg mah. Če ga je človek kaj vprašal ni dobil nič odgovora, sam pa je tudi prav malokdaj znil katero. Z divjačinu se je rad igral, domače živine pa se je ogibal. Hiš, polj in vrtov se je bal kakor

„Seveda na prostem. Kje pa? Župan nam noče dati stanovanja.“

„Veš, vsem pa župan ne more dati stanovanja. — Pa te nič ne zebe pod milim nebom?“

„Nič. Pač, včasih, če sem lačna, že.“

„Pa si dostikrat lačna?“

„Včasih. A če bi dobila danes cikorijo, da bi mogla domov...?“

„Pa brez cikorije ne moreš?“

„Ne. Mama je rekla, da jo moram prineesti.“

„Ali je mama huda?“

„O ne. Le včasih, če se malo napije.“

„Kako?“

„Če se malo napije, todaj je nekoliko.“

„Tako? In ata?“

„Ne. Ata ni hud... A če bi mi gospod poiskali cikorijo.“

hudoba križa. Če so ga logarji povabili, da bi šel z njimi in popil v njihovem hraniu kozarec vina, vselej se je grdo započil, mahnil z roko in šinil od njih v goščavo, kakor da je hudo razžaljen. Vendar je ostal njihov najboljši prijatelj ki jim je pritekel na pomoč, še preden so ga prosili. Če je zalezoval čredo volk ali kaka druga zver je planil nanjo z gorjačo in jo ubil ali prepodil. Nad Rasnim so nakopičile coprnice oblake in so hotele usipati iz njih točo. Divji mož se je ustopil za Logarjevo hišo in jih jel s tako silo krepeliti in goniti, da so morale pobegniti. Eni je zbit z glave pečo, drugi pa iz ust zadnji zob, ki ga je še imela. Logarjevim niso mogle narediti najmanjše kvare niti to pot, niti pozneje, dasi so to dostikrat poskušale.

Tako je divji mož mnogo let branil in varoval svoje prijatelje, pa ni bilo čudo, da so si tako lepo opomogli in skoraj obogateli. Ali sreča je rada nestanovitna. V Rasnem je našel Logar lepo, mlado drobnico in je cepil. Divji mož iz goščave to zapazi se zadere srdito: »Nesramnež! Jaz sem ti v vseh rečeh pomagal, v zahvalo pa si mi zdaj zagradil pot!«

Odslej se hostnik nikoli več ni prikazal Logarjevim, da bi jih spremljal skozi gozd ali obvaroval škode in nadloge. Najmlajši sin se je v Resnem izgubil in poginil od strahu in lakote. Živino so trgali volkovi in druge zverine. Žito in sadje je pobijala toča. Tako so se nesreče kar lovile. Logar je zopet osirotel; z bornimi ostanki svojega imetja se je preselil nazaj v Podgrad. V njegovo zapuščeno hišo je treščilo in ogenj jo je pokončal do tal s poslopji vred. Le malokak sled še izpričuje, kje je stala in ako strašno se zna maščevati divji mož, če ga človek vede ali nevede razžali.

glavo, verica se je komaj za seženj pred njo vzpela iz trave in jo gledala, Minca se pa ni ganila.

Čez dolgo, da bi bila medtem lahko zmolila rožni venec, je globoko zajela sapo in zavzdihnila: »Ubogi gospod župnik!«

Iz pogovorov, ki jih je ujela, in iz lastnih misli je Minca vedela, da bi gospod Janez že na binkošti ne smel več maševati, na binkoštni ponedeljek pa celó ne, ko niti zapovedan praznik ni več. Bi že ljudje kako potrpeli. Kako so pa takrat, ko na Koprivniku še ni bilo župnije!

Tako bi bil zdravnik gospoda vsaj potem takoj poslal v bolnišnico.

Živo se je spomnila voza, ki je stal pred župniščem; spremenjen je bil v posteljo. Kako so gospodu pomagali na voz. Preden je legel na pripravljene blazine, je z velikimi, sanjaviimi pa razbolelimi očmi objel cerkev in župnišče in vso pokrajino naokrog. Minco je kar zbudlo pri srcu in nekaj ji je reklo, da gospod za vedno jemlje slovo.

Pogledal je mater in nase kar pozabil. Z zaskrbljenim obrazom ji je dal roko.

Časa ni več ostajalo. Pognati je bilo treba. Minca je bila prepričana, da bi nihče drug ne vozil gospoda v bolnišnico kakor oče, če bi še stala Lisa v hlevu. Rjavke pa oče kar nič več ne mara zapreči, Viktor je pa zadnje časa skoraj vedno zdoma. No, pa saj on za take stvari ni.

Bolečine so morale biti obupne, ko gospod kljub vsej potrpežljivosti ni mogel

„Pa vstopi. Bodeva pogledala, če kje kaj najdeva.“

„O, kako je pri vas toplo!“ se je čudila in veselila, ko je bila v sobi.

„Za silo.“

„Imate gotovo mnogo drv?“

„Za silo že.“

„Ko smo mi imeli bajto, smo imeli včasih tudi lepo toplo. Včasih pa nismo imeli drv. Vi jih imate, pa si lahko kurite.“

„Včasih jih tudi jaz nisem imel in jih nimam.“

„Vi tudi?“ se je zavzela. „Čudno je to... Ali že imate cikorijo?“

Med kramljanjem sem iskal cikorijo pod razno posodo in v raznih kositrnih škatlah.

„Ne še. Ta nesrečna cikorija, kje le je?“

„Boste že našli, le iščite. — A koliko bukev imate! Toliko jih še nisem videla in tako velikih. Ali so vse vaše?“

„Nekaj. Nekaj ne.“

„Pa ste te vse prebrali?“

„Precej vse.“

„To ste morali dolgo brati.“

Radovedno je ogledovala knjige, razvrščene na stojalu ob steni sobice, ki je obenem služila za kuhinjo. Jaz sem stanoval spodaj v vasi, ker je bila prostija po vojni v notranjosti vsa uničena.

Radovedno jih je ogledovala, dotaknila se ni nobene.

„Holá, tukaj pa brž bo cikorija!“

„Ali jo imate?“ se je razveselila in je planila k meni. „Glejte, res ste jo našli. Kam mi jo boste pa dali?“

Razgrnila je predpasnik, pokukala vanj in mi ga molila naproti.

„V predpasnik da bi ti nasul? Ne! Kaj pa misliš, kakšen bi bil! Čaj, v kak papir.“

Poiskal sem zaplato papirja, zvil jo v klobuček.

„Tako le, v to ti nasujem.“

„Dobro, dobro.“

Kar požirala je z lepimi, živimi očmi slabobarvno cikorijo.

„Še eno žlico, gospod, prosim.“

„Pa bodi, še eno.“

„Lepa hvala! Zdaj pa pojdem kar domov. Lepo je pri vas, bom morala hiteti, da me mama ne bo kregala.“

Položil sem ji lepo zaviti, napeti klobuček v predpasnik.

„Bog lonaj! Z Bogom, gospod.“

Odprl sem ji duri, spremil jo do konca hiše.

„Srečno, gospod,“ se je še poslavljal.

„Srečno hodi!“

Stal sem pred hišo in gledal za njo, kako vsa srečna in vesela hiti doli po hribu. In sem mislil sam pri sebi:

„Ubogi ciganski otrok!“ te pomiluje marsikdo. „In vendar — bogatejša in srečnejša si v svoji mladostni naivnosti in nedolžnosti nego večina nas odraslih... Varuj te Bog na vseh tvojih potih!“

več prestajati tresenja na vozu in je pod Vodnikovim razglednikom zaprosil, naj ga postavijo s posteljo vred na tla in naj kdo stopi na Bistrico po gospoda kaplana, po prijatelja Jožeta, naj pride in ga previdi. Možaki so se spogledali, spregovorili med seboj nekaj besed in že so bili domenjeni.

Posekali so dve mladi bukvi, s trtami zvezali zasilno nosilnico in dvignili mladega, nevarno bolnega župnika s posteljino vred na ramena. Menjavati se niso mogli, so bili samo štirje.

S krvavimi rameni so prinesli Koprivnikarji svojega gospoda do postaje na Bistrici. Vlak je pravkar potegnil, zakričali so, dvignili vsak svojo prosto roko in jih zmedeno vihteli nad sklonjenimi glavami.

Vlak se je ustavil in počakal.

V Kranju, kjer je gospod Janez kaplanoval, preden je prišel na Koprivnik duše past, so bolečine nenadoma ponehale.

Kar vrnil bi se bil rad nazaj v Bohinjske gore, pa njegov spremljevalec tokrat ni hotel poslušati svojega župnika.

»Lepo, zelo lepo so naredili. Od Cvetkove hiše pa ni bilo nikogar zraven. Pa sosedje smo z župniščem. Da Viktorja le sram ni! Če bi se bila Blaž in Andrej vrnila z vojske, gotovo bi gospoda vozila in nosila.«

Tolažila se je Minca s tem, da je Robar, Cvetkove Rozalke mož, hodil z obvezano ramo. Izmed vseh, ki so nosili gospoda, je Martina najbolj ogulilo.

(Dalje prihodnjič)

JANEZ JALEN:

17

CVETKOVA Cilka

Z G O D B A

Izpred okna je odletela senica. Bučno pečko je nesla v kljunu. Minca je zgodaj začela vaditi ptiče na potreseno hrano, da bi si v snegu in mrazu koj znali pomagati. Tako dobro se ji je zdelo, če je pomladi veliko ptičev gnezdilo blizu hiše.

Cilka je v kuhinji obstala in povsila glavo, kakor bi jo hotela napasti slabost. Zunaj pa je trdo zaropotal voz. Viktor je z bičem pognal kobilo z dvora. Do tistega dne ga Minca še nikoli ni videla, da bi bil udaril rjavko. Začudila se je: »Cilka, kaj je Viktorju?«

Cilka je skomignila z rameni.

»Cilkaaa?«

Minci je šlo na jok.

Venci šmarnic

Smreke na Jellju so na široko razprostrle veje. Božajoč veter jim je pil z iglic zadnje kapljice jutranjega dežja. Temnozelenne krone so narahlo podrihtevale. Skoraj videti je bilo, kako jim obnavljajo rast sončni žarki.

Košato, kakor se razgleduje zastavna gošpodinja s praga svojega trdnega doma po otrocih in poslih in vresčeči perjadi na dvoru, je stala komaj za lučaj daleč od stana skoraj do tal porasla Cvetkova bri-

na. Smreke so bile proti njej kakor odraščajoče hčere proti materi v polnih letih.

Na jasi med staro smreko in mladimi je cvelo vse belo šmarnic, prav pravih bohinjjskih, takih, ki imajo rdečkaste prašnike. Veverica je skakljala okoli, sedala in privihavala košati repek in si nosila s tačicama oreške in storže h gobčku. V vrhovih so se spreletavali ptiči. Iz grmovja pa sta strnada sprejavala speljani mladi rod v samostojno življenje.

Veverica je prisluhnila, se pognala v dolgih skokih proti brini in zginila v gostem vejevju. Drozg je preplašeno zaščebetel in odfrčal prav v vrh. Strnadi so se preleteli in utihnili.

Po stezi iz goščave je prišla Cvetkova Minca. Prinesla je skoraj polno košaro lepo zloženih šmarnic. Da bi ji preveč ne ovenele, jih je postavila v senco pod grm. Sama pa se je začela koj spet sklanjati in nabirati nov šopek opojno dehtečega cvetja.

Veverica se je pomirila in zviška skočila v nižji vrh. Ptiči v drevju so se spet oglasili. Minca pa je molčala, čeprav je imela navado vselej peti, kadar je trgala rože. Žalosten ji je bil obraz in na jok ji je šlo.

Nabrano cvetje je Minca sproti, pest za pestjo, odnašala v košaro, dokler je ni tesno napolnila. Utrujena od hoje in večurnega sklanjanja je sedla. Desnica je kar sama obvisela na ločju, da se odpočije.

Ptiči so se spreletavali Minci tik nad

WINTER-SCHLUSS-VERKAUF BEI SAMONIG

Kinder-Pelzhosen 5⁹⁰
Größe 2 und 4

Knaben-Pelzhosen 12⁵⁰
lang, sehr warm ab

M.-Achselhemden 9⁸⁰
Baumwolle nur

K.-Trikot-Pyjama 44⁹⁰
zute Mako-Qualität ab

M.-Nachthemden 39⁸⁰
aus gutem BW-Barchent, alle Größen

Mädchen-Westen 39⁸⁰
nur

K.-Trainingshosen 21⁸⁰
Markenware ab

**Mädchen-Seiden-
unterkleider** 19⁸⁰
alle Größen

M.-Trevira-Schoßen 79⁸⁰
alle Größen

K.-Sportstrümpfe 10⁹⁰
alle Größen

D.-Perlonstrümpfe 5⁹⁰
nahtlos 7.90, mit Naht nur

D.-Krauselstrümpfe 9⁸⁰
nahtlos, gut dehnbar und sehr haltbar 13.90 II Wahl

D.-Gummischlüpfer 11²⁰
alle Größen 14.20, schmal

D.-Xzug-Schlüpfert 19⁸⁰
für die schlanke Linie

Brokat-BH abgesteppt, weiß und lachs, beste Paßform 16⁹⁰

D.-Strumpfhosen 39.-
aus Helanca-Kräusel, alle Größen

D.-Strapaz-Kräusel 13⁹⁰
nahtlos

Damen-Pulli 29.-
Mako

D.-Fernsehjacken 129.-
Hochmode, wattiert, und in Karo abgesteppt

F.-Flanellblusen 39⁸⁰
alle Größen nur

**Damen-Perlon-
Schlafrocke** 179.-
wattiert, in hübschen Mustern nur

Damen-Modeblusen 59⁸⁰
aus Kaschmir, in hochmodischen Dessins

D.-Wollwesten 109.-
aus reiner Marinowolle

D.-Wollpullover 79.-
in Modefarben

D.-Schlafrocke 139.-
aus Seidenbarchent, neueste Fassung

D.-Nachthemden 46⁸⁰
aus schön gemustertem Wäscheflanell, alle Größen

**Damen-Dralon-
Wäschegarnitur** 39.-

Damenhosen 8⁹⁰
aus Ripptrikot, gute Strapazqualität

D.-Mako-Hosen 15⁹⁰
innen geraut, beste Qualität, alle Größen

**Damen-
Seiden-Unterkleider** 19⁸⁰
mit schönem Spitzenbesatz

**Damen-
Perlon-Unterkleider** 35⁹⁰
mit schöner Spitzenverzierung

**Damen-Mode-
Perlon-Unterkleider** 69⁸⁰
in schönen Blumenmustern

D.-Mako-Pyjama 75.-
Markenware

Damenleibchen 18⁹⁰
aus Baumwollr.pp., alle Größen

Herrenhemden 39⁸⁰
aus gutem Sportflanell 49.80

Herren-Pyjama 79⁸⁰
aus Köperflanell, in modernen Dessins

Herren-Pelzhosen 26⁸⁰
lang, sehr warm, alle Größen

H.-Mako-Hosen 25.-
lang, alle Größen

Herren-Sockets 6⁹⁰
Baumwollqualität

H.-Wollsockets 16⁹⁰
mit Helanca-Kräusel, schön gemustert

H.-Modehemden 69⁸⁰
aus gestreiftem Popeline oder weiß

Herren-Strümpfe 18⁹⁰
aus Helanca-Kräusel, sehr haltbar

H.-Seidenschals 9⁸⁰
in Modefarben

Herren-Pelzhosen 26⁸⁰
sehr warm, alle Größen

Frauenschrürzen 9⁸⁰
aus gutem Buntdruck 15.20, normale Durchschnittsgröße

Servierschrürzen 9⁸⁰
gute Qualität, in Weiß

Seiden-Kopftücher 5⁹⁰
normale Größe, weiß

**Türkische
Kopftücher** 15⁹⁰
neueste Muster, gesümt

Mode-Seidentücher 11⁹⁰
neueste Dessins 13.30, einfarbig Normalgröße

WEISSE WOCHEN BEI SAMONIG

Geisgawebe 16⁹⁰
für Leintücher, gebiecht, reine Baumwolle, grobfädig, 150 cm breit 23.90 mittelfädig

Alpenbettzeug 14⁶⁰
reine Baumwolle, moderne Muster, echtfarbig, 130 cm breit 14.80 120 cm breit

Blumendamast 25⁶⁰
aus merz Makobaumwolle, Markenware, schöne Phantasiemuster, 130 cm breit

Buntsatin 28⁵⁰
für Bettwäsche, beste Qualität, 130 cm breit

Schlüpfertwebe 13²⁰
prima Qualität, 130 cm breit 14.20 120 cm breit

Molinoreste 3⁹⁰
reine Baumwolle, pro m

Wäscheflanell 8⁸⁰
aus Baumwolle, in allen Farben 9.80 Rohflanell

Küchenhangerl 2⁹⁰
gute Baumwollqualität, 60x60 groß 3.70 50x50 groß 4.90

Geschirrtücher 6⁵⁰
reine Baumwolle, moderne Farbkaro, gesäumt, mit Schlingerl, 60x60 groß

**Leinen-
geschirrtücher** 8⁵⁰
erstklassige, erprobte Qualität, gesäumt, mit Aufhänger, 55x75 10.40 60x60 groß

Blauhandtücher 4⁷⁰
starke Strapazware 4.55

Leintuch Molino 14⁹⁰
reine Baumwolle, grobfädig, 156 cm breit 17.90 mittelfädig, 146 cm breit

Hauswebe 7⁹⁰
gebleicht, reine Baumwolle, 80 cm breit 8.50 70 cm breit

Tuchent, gefüllt 133.-
aus federndem Inlett, mit 3 kg Rupfschleiß, 120x150

Polster, gefüllt 37.-
aus federndem Inlett, 60x80 groß, mit 1 kg Rupfschleiß

**Wirtschafts-
handtücher** 6⁹⁰
reine Baumwolle, fix und fertig

**Rohleinen-
handtücher** 7³⁰
prima Strapazware, gesäumt, mit Aufhänger

**Küchen-
handtücher** 3⁹⁰
gesäumt, m. Aufhänger

Frottierhandtücher 9⁹⁰
aus reiner Baumwolle, in schönen, farbigen Jacquard-Mustern, 60x100 groß 22.90, 19.80, 17.90 40x90 groß 11.90

**Buntdamast-
Schlüpfert** 125.-
oder -Tuchent aus merz. Baumwollgarn, in modernen Dessins, 130x190 groß

**Buntdamast-
Polsterbezüge** 29⁸⁰
60x80 groß

Deckenschlüpfert 59⁸⁰
aus Spezialwebe, mit Spitze, 130x190 groß 65.90

Leintücher 39⁸⁰
gesäumt, aus Gebirgsleinen, 150x230 groß 56.90 aus prima Bergleinen, 140x220

Polsterbezüge 14⁹⁰
aus Spezialwebe, mit Spitzenbesatz, 60x80 gr., 19.80 aus Alpenbettzeug 18.80 aus Reklamewebe

Tuchentbezüge 69⁸⁰
aus prima Damast, 120x180 groß 79.80 aus farbigem Alpenbettzeug, 130x190 groß

Inlett aus feinstem Makogarn, garantiert federnd und daunendicht, in allen Preislagen

Taschentücher 1⁸⁰
für Herren, aus farbigem Zephir 2.75 für Damen aus Mako-baumwolle

Kinder-Leintücher 19⁸⁰
für Gitterbett, prima Qualität, 175x150 ab

Nylon-Tischtücher 7⁹⁰
transparent oder farbig bedruckt, in schönen Mustern

Flanelleintücher 29⁸⁰
erstklassige Baumwollqualität, in schönen Karo- oder Streifen-dessins 39.80 einfarbig mit Bordüre

Flaneldecken 59⁸⁰
gute Qualität, gedecktes Karo- oder Streifen-Design

VORHÄNGE
in großer Auswahl in den Qualitäten Krepp, Rips und Leinen ab 12.90

...am besten gleich zu SAMONIG

BESICHTIGEN SIE UNSERE SCHAUFENSTERI

VILLACH AM SAMONIG-ECK

ŠPORTNE NOVICE

SMUČANJE:

Christl Haas zopet zmaguje

Smuk v okviru alpskih smučarskih tekem za dame v Abetonu je svetovna prvakinja Christl Haas, ki je po tednih okrevanja zopet nastopila, odločila zase. To FIS-tekmovalstvo je prineslo s smukom konkurenco, ki ni imela s pametnim ženskim športom nič opraviti. Zaradi vpada toplega vremena je postala progga tako hitra, da so dosegle tekmovalke povprečne brzine do 90 km na uro, kar odgovarja skoraj povprečni hitrosti moških tekmovalcev. Pri teh pogojih seveda kruta, skoraj možata svetovna prvakinja nima konkurence. Na drugem mestu je sledi Bochatay, na tretjem pa Marielle Goitschel (obe Francozinji).

Rezultati v kombinaciji: 1. Goitschel (Fr.) 7.86; 2. Haas (A.) 21.40; 3. Pia Riva (I.) 40.65; 4. Zimmermann (A.) 43.36.

Neugodni Tre-Tre

Prav neugodno se je končalo za naše smučarje tekmovalstvo Tre-Tre v Madonna di Campiglio. Odsotnost naših favoritov Zimmermanna, Schranza in Stieglerja se je zelo opazila.

V smuku je dosegel Heini Messner 4. mesto, kakor Hugo Nindl v slalomu, ter tem bil edini Avstrijec med prvimi de-

setimi. Edino v veleslalomu so mogli Avstrijci zadovoljiti z zmago Nenninga.

V slalomu pa je bila Marianne Jahn žrttev površnosti prijateljev tekmovalstva, ki nišo progga zadosti pripravili. V prvi vožnji je dosegla najboljši čas, v drugi pa je morala malo pred ciljem v sneg, ker je bila progga že docela razorana. Tako je zmagala v slalomu Marielle Goitschel (Fr.) pred Avstrijkama Zimmermann in Haas.

Novi prvaki Koroške in Vzh. Tirolske: Hoffmann, Gruber, Stotter

Letošnje prvenstvo smučarjev Koroške in Vzh. Tirolske se je vršilo v Mallnattu. Preteklo soboto je v veleslalomu dominiral Korošec Štefan Sodati. V slalomu pa je zaradi majhne koncentracijske napake, ki je povzročila padec, zapravlil zmago v kombinaciji, ki mu je bila zaradi prednosti 5,5 sek. v slalomu že skoraj gotova. Enako usodo je doživela specialistinja slaloma, Irene Fantur čeprav je njen oče zakoličil progga slaloma, v katerem je v prvem teku padla, v drugem pa zabeležila najboljši čas in s tem dosegla šele tretje mesto v kombinaciji. Mnogo je Irene trenirala v krogu selskih smučarjev na selskih pobočjih in zanje tudi že tekmovala.

Rezultati kombinacije:

Dame: 1. Hoffmann Maria (Lienz) z idealno številko 0; 2. Tindl Elfriede (Beljak); 3. Irene Fantur (Union-Celovec).

Moški - juniori: 1. Filip Gruber (Lienz); 2. Oberriesser (Wolfsberg); 3. Martinak (Celovec).

Splošna skupina: 1. Stotter (Lienz); 2. Fercher (carinik); 3. Lippautz (Bleiberg).

HOKEJ NA LEDU

Avstrijsko prvenstvo končano

Minuli teden so se odigrale zadnje igre hokeja na ledu v vzvni ligi sezone 1962-63. V zadnjih igrah ni prišlo do nobenega razočaranja. IEV je že po zmagi KAC-a nad WEV-om postal prvak 1963. Prvak

IEV pa je svoj naslov potrdil tudi s tem, da v tej sezoni ni podlegel nobenemu zasedovalcu. Lanski prvak WEV se mu je moral dvakrat ukloniti (2:0; 7:4) in mu v lestvici sledi kot drugi. Na 3. mestu pa je KAC, kljub temu, da mu je izostala še ena igra proti Erwaldu. KAC je v zadnjih dveh igrah premagal Kitzbühel in Zell/See z precej visokim rezultatom. Med najboljših igralcev v tej sezoni šteje pri KAC-u Tom Lemon, ki je dosegel za svoj klub največ golov.

V soboto pa si bosta stali na ledu nasproti Avstrija in Madžarska. Izmed Celovčanov je bil imenovan za to igro samo Herman Knoll.

77. DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM od 10. do 17. marca 1963

TEKSTILIJE, MODA: Salon krzna - Luksuzni predmeti - Umetnostna obrt - Igrače - Športne potrebščine - Modne revije ● POSEBNA RAZSTAVA: „Vse za otroka!“

RAZSTAVA POHIŠTVA (Na razstaviščnem prostoru)

TEHNIKA, INDUSTRIJA, OBRT: Stroji - Razne naprave - Orodje - Gradbena razstava - Umetne snovi - Tehnika v gospodinjstvu

RAZSTAVA DVOKOLES in pripadajočega pribora

KMETIJSTVO: Razstava kmetijskih strojev s predvajanjem - Semena - Razstava pitovne goveje živine - Hranila in poživila - Vinska poskušnja

AVSTRIJSKA LOVSKA RAZSTAVA: Lov in njegova zaščita - Lov v gospodarstvu in umetnosti - Glavne lovske trofeje zadnjih 10 let

● Obiščite novo jubilejno razstavno lopo (14.000 m²) na velesejskem razstavišču!

Oba velesejska kompleksa - velesejska palača in razstavišče - sta dnevno odprta od 9. do 18. ure; vinska poskušnja in živilska razstava pa do 20. ure. V torek, 12. marca, ostane velesejska palača odprta do 21. ure.

● Popusti na železnici in avtobusu! Velesejske žkaznice dobite pri delalnih trgovskih zbornicah, pri delalnih in okrajnih kmetijskih zbornicah in pri vseh s posebno opozorilo tablo naznačenih prodajalnicah (potovalne pisarne itd.)

JEDER GEWINNT

Damen-Überblusen, bunt gemustert, dunkelbodig, Herrenfason, ¾-Ärmel, Gr. 42-48	49.—
Damenröcke, Wolltweed, Noppen- oder Karoeffekt, Gehfalte	59.—
Damenkleider aus Wollin oder verschiedene Fasersonen in Einzelstücken, viele Ausführungen	98.—
Morgenröcke aus H. & Rhombberg-Velourflanel	139.—
Reinwollhosen für Damen, mit langem Bein und Zwickel, nur große Größen, in Rosa, halber Preis	59.—
Damen-Reinwollpullover, einfbg., lange Ärmel, Rollkragen	92.—
Damen-Reinwollwesten, lange Ärmel, V-Ausschnitt	98.—
Damen-Nachthemden, einfbg. Flanel, in Farben	44.—
Unterkleider aus Seidentrikot, paspeliert	19. ⁸⁰
Perlonstrümpfe, garantiert I. Wahl, nahtlos	6. ⁹⁰
Reinwoll-Kaschmirtücher, viele Dessins, 70 × 70 cm	29. ⁸⁰
Wäscheplanelle, einfarbig, alle Farben	8. ⁸⁰

**Damenmäntel
schon ab 350.—**

**WEISSE
WARMUTH
WOCHEN**

**Kleiderstoffe und diverse
Cocktailstoffe,
herrlich gemustert,
jetzt zum halben Preis!**

jetzt doppelt im WARMUTH- SCHLUSSVERKAUF!

Herren-Sportsakkos, prima Strapazstoffe, Seidenfutter	150.—
Herrenhosen, Gabardine, mit Gürtel, ohne Stulpen	125.—
Herren-Lodenhosen, ohne Stulpen, Gummibund	98.—
Herren-Flanellhemden, durchgewebt, kleinkariert	39.—
Herren-Unterhosen, lang, aus Makotrikot, geraut	29. ⁸⁰
Kinder-Reinwollpulli, einfarbig, rot oder blau, Größe 2-6	45.—
Kinder-Shetlandpullover, einfarbig, grün-braun, Größe 6-12	49.—
Flanelleintücher, einfarbig, 120 × 220 cm, reine Baumwolle, mehrere Farben	28.—
Elektrorasierapparat »Braun«, 1 Jahr Garantie	198.—
Schallplatten, fabrikneu, mit modernen Schlagern, statt 25.— jetzt	9. ⁹⁰

KÄRNTENS GRÖSSTE KAUFHÄUSER

VILLACH

... und der Warmuth-Schuh gehört dazu!
(jetzt bis unter dem Einkaufspreis!)

GLEDALISČE V CELOVCU

Petek, 8. februarja: **Jenufa** (krstna predstava). — Sobota, 9. februarja: **Der fidele Bauer**. — Nedelja, 10. februarja, ob 15.00: **Ein Maskenball** (gostuje Ermanno Lorenzi Državna opera na Dunaju). — Torek, 12. februarja: **Der fidele Bauer**. — Sreda, 13. februarja: **Jenufa**. — Četrtek, 14. februarja: **Der fidele Bauer**. — Petek, 15. februarja: **DER REVISOR** (krstna predstava). — Sobota, 16. februarja: **Der fidele Bauer**. — Nedelja, 17. februarja, ob 15.00: **Jenufa**. — Za vse predstave prosta prodaja vstopnic. Začetek vedno ob 19.30. (Izjema 10. in 17. februarja.)

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 10. 2.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmi in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 11. 2.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za našo vas, 10 minut za športnike. — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 12. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Ziljska vasicit (2): Obred v cerkvi — Pot na ženinov dom. — SREDA, 13. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 14. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti kot zdraviti se (Možganska kap). — PETEK, 15. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Samo en ovet... (Slovenske pesmi). — SOBOTA, 16. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmi in glasbo pozdravljamo in voščimo.

**Nainovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske po-
trebščine**

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Za dobro voljo

V VLAKU

Vlak je prenatrpan. V oddelek stopi mlada mamica z dojenčkom v naročju. Gleda vse potnike po vrsti, a nihče se ne gane, da bi ji dal prostor. Končno se obrne k nekemu potniku in mu položi otroka v naročje.

Potnik reče razdraženo: »Zakaj ste ga dali ravno meni?«

»Oprostite,« je odgovorila gospa z nedolžnim smehljajem, »samo vi imate nepremišljiv plašč.«

SREČEN OČE

Oče govori otrokom pri obedu, ko ne marajo jesti: »Ko sem bil majhen, smo bili doma zelo revni in nisem imel takšnih dobrih jedi za pod zob kakor vi.«

»Kaj ne, očka«, mu reče Mihec, »da se moraš zdaj počutiti zelo srečnega med nami!«

**STADLER
Möbel**

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 9. 2.: Hermin der Welt, I. Teil (IVa). — Borba mednarodne policije proti tajni organizaciji, ki hoče znanstvenike prodati za »Bambusovo zaveso«. Pustolovski film brez pra-

Zaradi opustitve skladišča
UGODNA ODPRODAJA
vsakovrstnih vijakov (Schrauben), kotnega in drugega železa.

Vsak četrtek celodnevno in ob sobotah dopoldne.

Lesna industrija in žaga
Johann Lerchbaumer Celovec
Weidmannsdorfer Str. 7-11, tel. 46-33

vega smisla — s premislekom. — Nedelja, 10. 2.: Ein Pyjama für zwei (IV). — Komedija. — Sreda, 13. 2.: Die Piraten von Macao (IVa). — Pustolovski film o tihotapnih z zlatom. Radi napačnih naziranj o zakonu s premislekom.

Borovlje. — Sobota, 9. 2.: Verschwörung der Herzen (III+). — Italijanske sestre osvobodijo otroke iz nekega koncentracijskega taborišča. Priporočljiv radi človekoljublja. — Nedelja, 10. 2.: Drei Liebesbriefe aus Tirol (II). — Muzikaličen film. Torek, 12. 2.: Die jungen Wilden (IV+). — Državni pravdnik preišče neki umor mladostnikov in išče resnične vzroke. Priporočljiv za odrasle. — Četrtek, 14. 2.: Menschenjagd im Dschungel (III). — Napet pustolovski film iz Brazila, po neki resnični dogodivščini.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 9. in 10. 2.: Ramona (III). Revuefilm z mnogimi popevkami. — Torek, 12. 2.: Unter glatter Haut (IV+). — Psihološko in tehnično dobro pripravljen kriminalni film. Priporočljiv za odrasle.

MALI OGLASI

Proti mrazu topla volna! Tudi puloverje in jopice dobite zelo ugodno v WOLL- u. STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (nasproti kapucinske cerkve).

Rejna-volna zanesljivo pomaga. Volna sedaj ugodno naprodaj v WOLL- und STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (nasproti kapucinske cerkve).

**STADLER
Möbel**

Hitro in lepo lahko plotete sami s Passap-pletinim aparatom. Naprodaj pri WOLL- und STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (zraven kapucinske cerkve).

Kristus, Veliki duhovnik je poklical svojega zvestega služabnika, prečastitega gospoda

Jožefa Dobernik

škof. duhovnega svetnika, župnika v Glinjah,

v nedeljo, dne 3. svečana 1963, v 71. letu starosti, v 48. letu duhovništva, previdenega z zakramenti za umirajoče, v večno domovino.

V torek, dne 5. svečana 1963, je bil ob 14. uri spreved iz domače hiše na Ravnah, ob 15. uri sv. maša in pogrebna opravila pri župni cerkvi v Rožku.

Dušo blagega pokojnika priporočamo duhovnikom sobratom v spomin pri sv. daritvi in vernikom v molitev.

Dekanijska duhovščina
dekanije Borovlje

Sorodniki in farani